

INFORMACJA
Z DZIAŁALNOŚCI KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
w 2011 roku

Warszawa, maj 2012 r.

I. Ogólna charakterystyka i najważniejsze zadania Krajowej Rady Sądownictwa.

W XXI wieku zasada niezawisłości sędziów i niezależności sądów stanowi standard międzynarodowy i konstytucyjny. Jej przestrzeganie uznane zostało za podstawowy środek ochrony konstytucyjnych wolności i praw obywateli, służący realizacji zapewnienia prawa do sądu, rozpatrującego sprawy w uczciwym postępowaniu, zachowującym międzynarodowe standardy procesowe, realizowane przez Rzeczpospolitą Polską, jako państwo prawa.

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku strażnikiem tych zasad została ustanowiona Krajowa Rada Sądownictwa (art. 186)¹.

Spełnianiu tej funkcji służy wyłączne prawo Rady do przedstawiania Prezydentowi RP wniosków o powołanie na stanowiska sędziowskie w sądach (art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17). Sędziowie są powoływani przez Prezydenta, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony. Prezydencki akt powołania ma charakter skonkretyzowany – w każdym wypadku musi wskazywać rodzaj sądu, do którego sędzia został powołany (awans do wyższego sądu wymaga przeprowadzenia ponownej procedury powołania). Drugim konstytucyjnym instrumentem, za pomocą którego KRS realizuje swoje zadania są wnioski do Trybunału Konstytucyjnego (art. 186 ust. 2), czyli możliwość inicjowania kontroli konstytucyjności prawa w zakresie dotyczącym niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Ustrój, zakres działania i tryb pracy Krajowej Rady Sądownictwa oraz sposób wyboru jej członków określa ustawa.

Do kompetencji Rady należy:

rozpatrywanie i ocena kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziów Sądu Najwyższego oraz stanowiskach sędziowskich w sądach powszechnych, sądach administracyjnych i sądach wojskowych; przedstawianie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosków o powołanie sędziów w Sądzie Najwyższym, sądach powszechnych, sądach administracyjnych i sądach wojskowych; uchwalanie zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i czuwanie nad ich przestrzeganiem; wypowiedanie się o stanie kadry sędziowskiej; wyrażanie stanowiska w sprawach dotyczących sądownictwa i sędziów, wniesionych pod jej obrady przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, inne organy władzy publicznej lub organy samorządu sędziowskiego; opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sądownictwa i sędziów, a także przedstawianie wniosków w tym zakresie; opiniowanie programów szkolenia w ramach aplikacji ogólnej i aplikacji sędziowskiej, zakresu i sposobu przeprowadzania konkursów na aplikację ogólną oraz egzaminów sędziowskich; opiniowanie rocznych harmonogramów działalności szkoleniowej w zakresie dotyczącym szkolenia i doskonalenia zawodowego sędziów i pracowników sądów.

Ponadto Rada wykonuje inne zadania określone w ustawach, a w szczególności: podejmuje uchwały w sprawach wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej aktów normatywnych w zakresie, w jakim dotyczą one

¹ Art. 186.

1. Krajowa Rada Sądownictwa stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów.
2. Krajowa Rada Sądownictwa może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności z Konstytucją aktów normatywnych w zakresie, w jakim dotyczą one niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

niezależności sądów i niezawisłości sędziów; rozpatruje wnioski o przeniesienie sędziego w stan spoczynku; rozpatruje wystąpienia sędziów w stanie spoczynku o powrót na stanowisko sędziowskie; wybiera rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów powszechnych i rzecznika dyscyplinarnego sędziów sądów wojskowych; wyraża opinię w sprawie powołania i odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu powszechnego oraz prezesa albo zastępcy prezesa sądu wojskowego; zgłasza kandydata na stanowisko Prokuratora Generalnego; wskazuje trzech członków Rady Programowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury; wyraża opinię w sprawie powołania Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury i zgłasza dwóch kandydatów na członków Rady Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Zadania KRS zostały określone w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa z dnia 27 lipca 2001 r., a następnie w ustawie z 12 maja 2011 r., która weszła w życie z dniem 18 lipca 2011 r. Zgodnie z jej art. 22 Rada w dniu 22 lipca 2011 r. uchwaliła² Regulamin szczegółowego działania Krajowej Rady Sądownictwa, który został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” i wszedł w życie 3 września 2011 r.

II. Priorytetowe cele Krajowej Rady Sądownictwa.

1. Podstawowym i najważniejszym zadaniem Krajowej Rady Sądownictwa jest dbałość o dobór najlepszych kandydatów do powołania na stanowiska sędziowskie: Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz na stanowiska sędziowskie w sądach powszechnych, w wojewódzkich sądach administracyjnych i w sądach wojskowych oraz przedstawianie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosków o powołanie sędziów w wymienionych sądach,

Sposób obsadzania stanowisk sędziowskich ma we wszystkich krajach znaczenie zasadnicze z tego powodu, że decyzje personalne podejmowane w tym zakresie rzutują na sprawowanie władzy sądowniczej.

Konstytucja nie przesądza o wymaganiach kwalifikacyjnych, jakie muszą spełniać kandydaci na sędziów, ani też jakie stadia postępowania mają poprzedzać złożenie przez KRS wniosku w przedmiocie powołania sędziego. Określają to ustawy, natomiast przepisy muszą uwzględniać poszanowanie zasady niezależności sądownictwa. Kluczowe znaczenie dla uzyskania takich gwarancji ma sposób powoływania sędziów. W zaleceniach Nr R(94) Komitetu Rady Ministrów dla państw członkowskich³ podkreślono, że ogromne znaczenie ma zapewnienie niezawisłości sędziów w momencie ich rekrutacji i w ciągu ich całej kariery zawodowej oraz, że wszelkie decyzje dotyczące działalności zawodowej sędziów powinny się opierać na obiektywnych kryteriach, a podstawy tych decyzji powinny mieć charakter merytoryczny. Na obiektywnych kryteriach powinny być również oparte wszystkie decyzje mające wpływ na karierę zawodową sędziów. Rekrutacja i awansowanie sędziów powinny się dokonywać na podstawie ich osiągnięć z uwzględnieniem ich kwalifikacji, prawości i sprawności. Nie tylko w momencie powoływania, ale i w ciągu całej kariery zawodowej sędziego należy przestrzegać niezawisłości sędziowskiej.

² Uchwała KRS Nr 1890/2011 z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie regulaminu szczegółowego trybu działania Krajowej Rady Sądownictwa.

³ Standardy prawne Rady Europy, Zalecenia Tom IV Sądownictwa, wydawnictwo Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości Warszawa 1997.

Krajowa Rada Sądownictwa wyposażona przez Konstytucję w atrybuty strażnika niezależności sądów i niezawisłości sędziów rozpatruje i ocenia kandydatury do pełnienia urzędu sędziowskiego. Ta kompetencja Rady wynikała z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku, a obecnie wynika z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa. W procedurze powoływania sędziów Rada z jednej strony zobowiązana jest do zagwarantowania prawidłowego doboru kandydatów, z drugiej przejrzystości kryteriów decydujących o powołaniu na stanowisko sędziego, przy czym przejrzystość rozumianą nie tylko jako gwarancja równego dostępu do służby publicznej, ale również w zakresie awansowania.

W 2011 roku członkowie Krajowej Rady Sądownictwa przeprowadzili rozmowy z 427 kandydatami do pełnienia urzędu sędziego oraz z 41 prezesami sądów. Z uwagi na rozbieżną praktykę kolegiów sądów oraz zgromadzeń ogólnych sędziów (zgromadzeń przedstawicieli), Rada, na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa zajęła stanowisko⁴ w sprawie podejmowania uchwał o ocenie i przedstawianiu kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie (po zapoznaniu się z nadesłanymi regulaminami). Wyraziła w nim pogląd, że kolegia sądów oraz zgromadzenia ogólne sędziów (zgromadzenia przedstawicieli), kierując się przedstawionymi w tym stanowisku wskazaniem, powinny uchwalić regulaminy normujące postępowanie w sprawie oceny (opinii) kandydatów i przedstawiania ich Radzie, co miałyby istotne znaczenie dla ujednoczenia postępowania w tych sprawach w skali całego kraju oraz pomogłyby Krajowej Radzie Sądownictwa w wykonywaniu konstytucyjnych obowiązków związanych z oceną i przedstawianiem Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatów na sędziów.

Po wejściu w życie nowej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa na Radzie spoczęło wiele nowych obowiązków w postępowaniu nominacyjnym.⁵

Należą do nich:

- ✓ informowanie uczestników postępowania o terminie planowanego posiedzenia, na którym będzie rozpatrywana ich sprawa;
- ✓ umożliwienie uczestnikom złożenia pisemnych wyjaśnień oraz uzupełnienia materiałów sprawy;
- ✓ w wypadku ubiegania się o wolne stanowisko sędziowskie osób wykonujących inny zawód prawniczy (adwokatów, radców prawnych, notariuszy) lub zajmujących stanowisko prokuratora, asesora prokuratorskiego, radcy lub starszego radcy Prokuratury Generalnej - zawiadamianie o posiedzeniu zespołu (3-5 osobowego wyznaczonego przez Przewodniczącego KRS) właściwych centralnych organów danego samorządu, Krajowej Rady Prokuratury lub Prezesa Prokuratury Generalnej; przedstawiciele tych organów mają prawo brać udział w posiedzeniu zespołu z głosem doradczym;
- ✓ obowiązek protokołowania posiedzeń zespołu oraz obowiązek uzasadniania przez zespół zajętego stanowiska;
- ✓ opracowywanie listy rekomendowanych kandydatów (jeśli na jedno stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat) z uwzględnieniem kryteriów, którymi zespół się kierował (ocena kwalifikacji, doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, reko-

⁴ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r. w przedmiocie zasad przedstawiania Krajowej Radzie Sądownictwa kandydatów na stanowiska sędziowskie.

⁵ Kwartalnik KRS Nr 3(12) wrzesień 2011 r.

mendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia, a także opinia kolegium właściwego sądu oraz ocena właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów);

- ✓ publikowanie list kandydatów oraz uchwał Rady w Biuletynie Informacji Publicznej.

Nowe rozwiązania mają na celu zwiększenie transparentności działania Rady i zapewnienie wyższego standardu gwarancji dla wszystkich kandydatów w realizacji art. 60 Konstytucji, zapewniającego prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach.

Największe obawy Rady, z punktu widzenia szybkości procesu nominacyjnego, wzbudziło wprowadzenie nowego rozwiązania, zgodnie z którym KRS podejmuje jedną uchwałę obejmującą łączne rozstrzygnięcia w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu w stosunku do wszystkich kandydatów. Uchwała staje się prawomocna, jeśli nie zostaną od niej wniesione odwołania. Dopiero wówczas kandydat wskazany przez Radę może zostać przedstawiony Prezydentowi RP w celu powołania go na wolne stanowisko sędziowskie. Skorzystanie choćby przez jednego z nieprzedstawionych przed Radę kandydatów z prawa do wniesienia odwołania do SN wstrzymuje całą procedurę nominacyjną do czasu rozpatrzenia tego środka prawnego. W przypadku uwzględnienia odwołania proces nominacyjny przed Radą, musi być powtórzony z wyłączeniem tych uczestników, którzy nie wnieśli odwołań. Wobec tych ostatnich uchwała Rady staje się prawomocna z upływem 14-dniowego terminu. W przypadku wakatów w niewielkich sądach taka sytuacja może doprowadzić do istotnego zakłócenia ich sprawnego działania i w konsekwencji naruszać prawo do sądu.

Poczynając od lipca 2011 roku Przewodniczący Rady powołał **88 Zespołów Rady** opiniujących wnioski osób kandydujących na wolne stanowiska sędziowskie.

Podobnie jak w 2010 roku, do Krajowej Rady Sądownictwa wpłynęło dużo więcej zgłoszeń kandydatów, niż było wolnych stanowisk sędziowskich. Wiele osób zgłosiło się na więcej niż jedno miejsce (tj. złożyło zgłoszenia na więcej niż jedno obwieszczenie zamieszczone w Monitorze Polskim), dlatego uchwały o nieprzedstawieniu z wnioskiem o powołanie zapadały nawet kilkakrotnie wobec jednej kandydatury.

Do Krajowej Rady Sądownictwa w 2011 r. wpłynęło 2938 zgłoszeń do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w sądach powszechnych, administracyjnych i wojskowych oraz w Sądzie Najwyższym i Naczelnym Sądzie Administracyjnym, które pochodziły od 1403 osób. Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi RP wnioski o powołanie 346 osób, co oznacza, że o jedno stanowisko sędziowskie ubiegały się przeciętnie 4 osoby, a złożono na nie przeciętnie 8,5 zgłoszenia.

Podkreślenia wymaga okoliczność, że z uwagi na stale rosnącą ilość zgłoszeń na stanowiska sędziowskie, widoczną zwłaszcza po wejściu w życie nowej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, rok 2011 charakteryzował się znacznym zwiększeniem obowiązków członków Rady w zakresie postępowań w sprawach indywidualnych. W roku tym KRS odbyła 15 posiedzeń plenarnych, które trwały łącznie 51 dni. W sytuacji, gdy średni efektywny czas pracy Rady wynosi 7 godzin dziennie, jej obrady trwały łącznie 357 godzin. W tym czasie KRS rozparzyła i oceniła 2938 zgłoszeń kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie. Przy przeciętnym czasie rozpatrywania jednego zgłoszenia wynoszącym ok. 6 minut Rada zmuszona była przeznaczyć aż 294 godziny tj. ponad 82% łącznego czasu swojej pracy na rozpatrzenie i ocenę (łącznie z głosowaniem) wszystkich ww. zgłoszeń. Zatem tylko 63 godziny pozostały Radzie

na wypełnienie innych równie ważnych ustawowych zadań, takich m.in. jak: opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sądownictwa i sędziów i wyrażanie stanowisk w sprawach sądownictwa i sędziów (do KRS w omawianym okresie wpłynęło do zaopiniowania 113 projektów aktów normatywnych), rozpatrywanie wniosków o przeniesienie sędziów w stan spoczynku oraz wniosków o powrót na stanowiska sędziowskie czy podejmowanie uchwał w sprawach z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i z zakresu etyki zawodowej sędziów.

Zgodnie z nową ustawą o Krajowej Radzie Sądownictwa wyznaczone przez Przewodniczącą Rady zespoły jej członków odbywają, w celu przygotowania spraw indywidualnych na posiedzenia plenarne Rady, odrębne posiedzenia, na których szczegółowo omawiają każdą ze zgłoszonych kandydatur i opracowują listy osób rekomendowanych Radzie.

Przedstawianie jednej zgłoszonej kandydatury przez wyznaczonego referenta trwa, podczas posiedzenia zespołu, w którym bardzo często uczestniczą zwłaszcza przedstawiciele Naczelnej Rady Adwokackiej i Krajowej Rady Radców Prawnych, przeciętnie około 10 minut. To oznacza, że członkowie zespołów muszą poświęcić także około 70 dni przeznaczonych na prace przygotowawcze poprzedzające rozpatrywanie i ocenę kandydatów na stanowiska sędziowskie na posiedzeniach plenarnych.

Przedstawione poniżej tabele i wykresy graficzne obrazują strukturę zawodów prawniczych wykonywanych przez osoby, które ubiegają się o powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego oraz liczbę i odsetek osób z poszczególnych zawodów przedstawionych przez Krajową Radę Sądownictwa Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie.

2010							
Zgłoszenia pochodzące od:	Liczba zgłoszeń	Odsetek	Liczba osób, które złożyły zgłoszenia	Odsetek	Liczba osób przedstawionych	Odsetek	Odsetek kandydatów wywodzących się z danego zawodu przedstawionych z wnioskami o powołanie
sędziów lub b. sędziów	427	19,38%	303	25,17%	168	41,58%	39,34%
referendarzy sądowych	872	39,58%	433	35,96%	119	29,46%	13,65%
asystentów sędziego	701	31,82%	312	25,91%	81	20,05%	11,55%
radców prawnych	66	3,00%	59	4,90%	10	2,48%	15,15%
prokuratorów	63	2,86%	48	3,99%	12	2,97%	19,05%
adwokatów	41	1,86%	29	2,41%	10	2,48%	24,39%
od osób. wyk. inny zawód	33	1,50%	20	1,66%	4	0,99%	12,12%
SUMA	2203		1204		404		

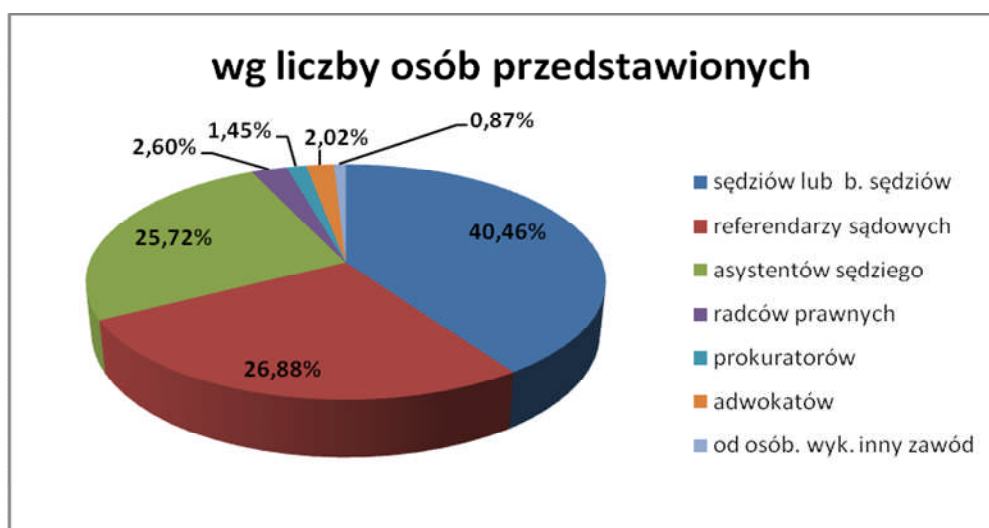
2011							
Zgłoszenia pochodzące od:	Liczba zgłoszeń	Odsetek	Liczba osób, które złożyły zgłoszenia	Odsetek	Liczba osób przedstawionych	Odsetek	Odsetek kandydatów wywodzących się z danego zawodu przedstawionych z wnioskami o powołanie
sędziów lub b. sędziów	416	14,16%	308	21,95%	140	40,46%	33,65%
referendarzy sądowych	1156	39,35%	492	35,07%	93	26,88%	8,04%
asystentów sędziego	1117	38,02%	439	31,29%	89	25,72%	7,97%
radców prawnych	71	2,42%	48	3,42%	9	2,60%	12,68%
prokuratorów	77	2,62%	47	3,35%	5	1,45%	6,49%
adwokatów	63	2,14%	38	2,71%	7	2,02%	11,11%
od osób. wyk. inny zawód	38	1,29%	31	2,21%	3	0,87%	7,89%
Suma	2938		1403		346		

W porównaniu do 2010 r.

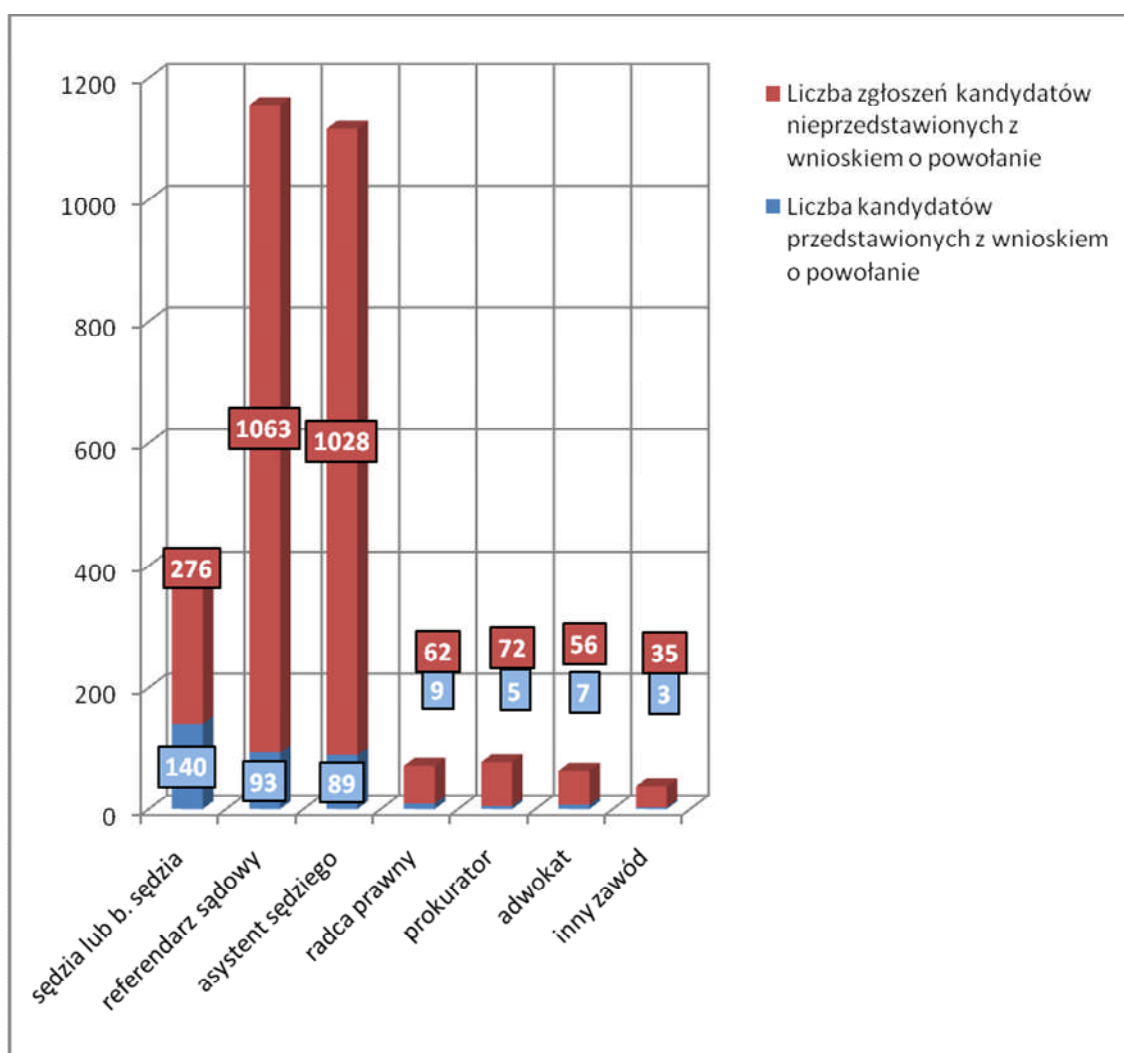
	więcej o		więcej o		mniej o		
	735		199		58		

Odsetek kandydatów wywodzących się z danego zawodu przedstawionych z wnioskami o powołanie w każdej grupie jest w 2011 r. mniejszy niż w 2010 r.

Analizując liczbę zgłoszeń i osób powołanych na stanowiska sędziowskie w 2011 roku można graficznie przedstawić zaistniałe zależności:

Zgłoszenie pochodzące od:	Liczba zgłoszeń	Liczba osób które złożyły zgłoszenia	Liczba osób, które zostały przedstawione z wnioskiem o powołanie	Liczba osób, które nie zostały przedstawione z wnioskiem o powołanie	Odsetek kandydatów przedstawionych Prezydentowi RP z wnioskami o powołanie
sędzia lub b. sędzia	416	308	140	168	33,65%
referendarz sądowy	1156	492	93	399	8,04%
asystent sędziego	1117	439	89	350	7,97%
radca prawny	71	48	9	39	12,68%
prokurator	77	47	5	42	6,49%
adwokat	63	38	7	31	11,11%
inny zawód	38	31	3	28	7,89%
Suma	2938	1403	346	1057	

Od 2008 roku kandydaci na sędziów mają możliwość wnoszenia do Sądu Najwyższego odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa odmawiających przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o ich powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego. Kontrola Sądu ograniczona jest do oceny zgodności z prawem zastosowanej procedury oceny kandydata.⁶

W 2011 r. Sąd Najwyższy rozpoznał łącznie 31 odwołań od uchwał Rady, z których 5 dotyczyło przeniesienia w stan spoczynku. W przedmiocie nieprzedstawienia kandydatury Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie trzy uchwały Rady zostały uchylone i sprawy przekazane do ponownego rozpoznania, zaś pozostałe odwołania zostały oddalone bądź odrzucone.

Przy rozpoznawaniu jednego z odwołań Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że Krajowa Rada Sądownictwa powinna zapewnić protokołowanie swych posiedzeń w sposób umożliwiający stwierdzenie składu biorącego udział w rozpoznaniu każdej sprawy indywidualnej, a także rozważyć potrzebę wymieniającą w uchwałach składu Rady, w jakim dana uchwała została podjęta. Sąd Najwyższy zwrócił również uwagę na konieczność określania kryteriów, które legły u podstaw zajętogo przez zespół stanowiska oraz, na podstawie których Rada to stanowisko zaakceptowała. Stanowisko zespołu, jako wewnętrznego organu przygotowującego indywidualne sprawy na plenarne posiedzenia KRS, stanowi bowiem wyłącznie propozycję dla Rady obradującej w pełnym składzie.

W przedmiocie przeniesienia sędziów w stan spoczynku Krajowa Rada Sądownictwa podjęła uchwały w stosunku do 25 osób. Od uchwał Rady odwołało się 5 sędziów. W dwóch przypadkach Sąd Najwyższy uznał odwołania za uzasadnione i uchylił uchwały Rady odmawiające przeniesienia sędziego w stan spoczynku.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że zdarzają się sytuacje, w których niestwierdzenie trwałej niezdolności do służby nie jest równoznaczne z tym, że sędzia powrócił do zdrowia i jest do tej służby zdolny. Odmowa przeniesienia w stan spoczynku sędziego niepełniącego swoich obowiązków z powodu choroby dłużej niż rok powoduje taki stan, że sędzia pozbawiony zostaje wynagrodzenia i nie podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu. Z drugiej strony SN podkreślił, że instytucja przeniesienia sędziego w stan spoczynku (art. 71 § 1 Usp) została wprowadzona przede wszystkim z uwagi na interes publiczny (potrzeby wymiaru sprawiedliwości) i ma na celu usunięcie negatywnych skutków długotrwałego niewykonywania obowiązków przez sędziego w zakresie organizacji pracy sądu. Jednak w ramach jej stosowania nie można tracić z pola widzenia słusznego interesu sędziego, którego dotyczy wniosek kolegium właściwego sądu.

Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa wprowadziła nowe, bardzo istotne rozwiązania proceduralne. Należy do nich możliwość zwrócenia się przez Radę – w sprawach o przenoszenie w stan spoczynku - do biegłego lub kilku biegłych albo do odpowiedniego instytutu naukowego lub naukowo-badawczego o wydanie opinii, jeżeli rozważenie sprawy wymaga wiadomości specjalnych. Nowe przepisy umożliwiają też zainteresowanym sędziom i kolegiom właściwych sądów wnoszenie sprzeciwu od orzeczeń lekarzy orzeczników do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W 2011 r. uchwały o wyznaczeniu biegłych Rada podjęła w 10 sprawach.

⁶ Wyrok SN Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 30.05.11 sygn. akt III KRS 1/1

2. Jako zadanie szczególnie ważne w 2011 roku Krajowa Rada Sądownictwa potraktowała prace nad ustawą o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz sprawne wdrożenie nowych rozwiązań wynikających z nowej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa uchwalonej przez Sejm RP w dniu 12 maja 2011 r.

W informacji z działalności Krajowej Rady Sądownictwa za 2010 r., za najważniejszy postulat dotyczący aktualnych problemów i potrzeb wymiaru sprawiedliwości Rada uznała, prace nad nowelizacją ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Ze względu na doniosłe znaczenie, jakie posiada kształt prawa ustrojowego Rada w 2011 roku podtrzymała swój apel o to, aby prace nad istotnymi nowelizacjami tej ustawy poprzedzane były debatą środowiskową i aby dopiero na podstawie wyników takiej debaty sporządzano projekty nowelizacji, bądź też całkowicie nowy projekt ustawy. Rada podkreśliła, że od dawna konsekwentnie zwraca uwagę na to, że zmiany ustawy ustrojowej powinny zmierzać w kierunku doskonalenia realizacji fundamentalnych zasad określonych w Konstytucji, takich jak prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd, a zmiany ustrojowe w sądownictwie powinny sprzyjać poprawie jakości orzecznictwa sądów.

Rada uważała, że:

- oceny okresowe czy też kwalifikacyjne sędziów powinny mieć na celu zapewnienie należytego ukształtowania rozwoju zawodowego sędziów,
- organy samorządu sędziowskiego należy zachować w dotychczasowej postaci zgromadzeń ogólnych sędziów okręgu i zgromadzeń ogólnych sędziów sądów apelacyjnych,
- prezesi sądów powinni zachować uprawnienia kadrowe wobec pracowników sądów, co oznaczało potrzebę utrzymania rozdziału kompetencji prezesów sądów i dyrektorów (kierowników) sądów,
- błędny jest zamiar likwidowania wydziałów rodzinnych poprzez łączenie ich z wydziałami cywilnymi, który zdaniem Rady doprowadzi do stworzenia dużych i trudnych do zarządzania jednostek.

Doceniając korzyści, które mogło przynieść działanie dyrektorów, jako swoistych menedżerów sądów, odciążające prezesów od załatwiania spraw technicznych, Rada zwracała uwagę, że ich podporządkowanie organowi władzy wykonawczej, jakim jest Minister Sprawiedliwości stwarza możliwość naruszania zasady odrębności i niezależności sądów. Obowiązujący dotychczas system, zgodnie z którym dyrektor sądu odpowiadał za sprawy gospodarczo-finansowe, odciążając tym samym prezesa, który był jego zwierzchnikiem - sprawdził się. Obawy Rady wzbudził przyjęty w ustawie model menedżerskiego zarządzania sądem, który uczynił dyrektora przełożonym całej kadry urzędniczej i obsługi, zapewniając mu praktycznie pełną autonomię służbową wobec prezesa – co groziło ukształtowaniem się w sądach systemu dwuwładzy, ze wszystkimi negatywnymi jego skutkami.

Innym, bardzo ważnym novum przyjętym w ustawie jest „indywidualny plan rozwoju sędziego”. Okresowe oceny mają być sporządzane przez sędziów wizytatorów co 4 lata, a na ich podstawie prezesi sądów mają sporządzać indywidualny plan rozwoju zawodowego. Wątpliwości Rady wzbudza brak należyście uszczegółowionych kryteriów ocen, na podstawie

których miał być sporządzony indywidualny plan rozwoju sędziego. Dodatkowo ustawodawca upoważnił Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia mającego określić m.in. uszczegółowienie kryteriów ocen pracy sędziego. Pozostawienie tak ważnej kwestii do ustalenia w rozporządzeniu wykonawczym rodzi pytanie o konstytucyjność tego rozwiązania.

Wprowadzono również zmiany w organizacji wewnętrznej sądów nie obojętne dla ich właściwości, a przez to wpływające bezpośrednio na prawo do sądu - statuując, jako zasadę, istnienie w sądzie jedynie dwóch wydziałów cywilnego i karnego. Zmniejszono ponadto rolę samorządu sędziowskiego ograniczając ją do wydawania niewiążących opinii i wyłączając wpływ sędziów na najważniejsze decyzje dotyczące działalności sądów.

Nastąpił dalszy wzrost uprawnień nadzorczych Ministra Sprawiedliwości, zwłaszcza na tle nowego rozwiązania, statuującego „nadzór wewnętrzny” i „nadzór zewnętrzny”.

Kierując się treścią uchwał wielu zgromadzeń ogólnych sędziów okręgów i niektórych zgromadzeń ogólnych sędziów apelacji, zawierających krytyczne oceny, znajdującego się w końcowej fazie prac sejmowych, projektu nowelizacji ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych zawierającego szereg kontrowersyjnych zmian dotychczas obowiązujących przepisów - na podstawie art. 8 ust. 4 zdanie drugie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa - **Rada** zwołała Zebrania Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych: Sędziów Okręgów na dzień 4 lipca 2011 r.⁷, a Sędziów Apelacji - na dzień 5 lipca 2011 r.⁸ Zebrania Przedstawicieli podjęły uchwały o poniżej przytoczonej treści.

U C H W A Ł A⁹

w sprawie zmian prawa o ustroju sądów powszechnych i Okrągłego Stołu dla Wymiaru Sprawiedliwości.

Zebranie Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Okręgów wyraża stanowczy sprzeciw wobec forsowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości zmiany ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz trybu prac legislacyjnych w tym przedmiocie.

Uchwalona ustawa zawiera rozwiązania szkodliwe dla wymiaru sprawiedliwości, które doprowadzą do poddania sądów kontroli władz politycznych. Sędziowie poprzez szeroki i nieprecyzyjny system nadzoru i ocen mogą być narażeni na naciski naruszające ich niezawisłość. Samorząd sędziowski zostanie w praktyce zlikwidowany, a jego rola zostanie sprowadzona do wydawania niewiążących opinii, wyłączając wpływ sędziów na najważniejsze decyzje dotyczące działalności sądów. Prezesi, pomimo ciężkiej na nich odpowiedzialności za kierowane przez siebie sądy, zostaną w znacznym stopniu pozbawieni możliwości wypełniania swych obowiązków i sprowadzeni do roli petentów w stosunku do dyrektorów sądów podlegających Ministrowi Sprawiedliwości. Tak wprowadzona dwuwładza doprowadzi do chaosu organizacyjnego i sporów kompetencyjnych w sądach. Zmiany w organizacji wewnętrznej sądów, w tym likwidacja wydziałów rodzinnych i gospodarczych, nie tylko ograniczą dostęp

⁷Uchwała Nr 1378/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r. w sprawie nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Okręgów.

⁸Uchwała Nr 1379/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r. w sprawie nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Apelacji.

⁹<http://www.krs.pl/admin/files/101057.pdf>

obywateli do sądu, ale również mogą prowadzić do obniżenia poziomu orzecznictwa poprzez uniemożliwienie sędziom specjalizacji.

Sprzeciw wobec zmiany ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych ze strony organu konstytucyjnego - Krajowej Rady Sądownictwa oraz przedstawicieli wszystkich zawodów prawniczych jest ignorowany. Tryb uchwalania ustawy narusza reguły legislacji, w tym regulamin Sejmu, a w konsekwencji łamie Konstytucję. Argumentacja użyta w Sejmie, że prawo o ustroju sądów powszechnych nie jest ustawą dotyczącą ustroju władz publicznych, stanowi wyraz niezrozumienia zasady trójpodziału władzy i rażącego lekceważenia rangi władzy sądowniczej. W prowadzonych pracach legislacyjnych widoczny jest pośpiech i dążenie do uchwalenia ustawy bez względu na jej jakość jeszcze przed wyborami tylko po to, aby osiągnąć doraźne propagandowe cele.

Prawo o ustroju sądów powszechnych na przestrzeni ostatnich lat było nowelizowane kilkadziesiąt razy, a liczne zmiany były wielokrotnie uznawane przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z Konstytucją. Obecny projekt zmian również budzi szereg wątpliwości co do zgodności z ustawą zasadniczą, w tym w szczególności z jej art. 10.

Zebranie Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Okręgów apeluje do Prezydenta RP o złożenie wniosku do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie ustawy z 1.07.2011 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz o zwołanie Okrągłego Stołu dla Wymiaru Sprawiedliwości z udziałem władz Rzeczypospolitej, reprezentantów nauki i wszystkich zawodów prawniczych, którego celem będzie opracowanie założeń konstytucji sądów, obejmującej całe polskie sądownictwo. Konieczne jest uchwalenie nowej ustawy ustrojowej sądownictwa, zgodnej z Konstytucją, która będzie spójna i trwała, a obywatelom zagwarantuje prawo do sprawiedliwego sądu. Na takie prawo polskie sądownictwo oczekuje od ponad dwudziestu lat.

Postulujemy również podjęcie działań nad określeniem na nowo drogi dojścia do zawodu sędziego z oceną kandydata dopiero po weryfikacji danych z jego orzekania.

Warszawa, dnia 4 lipca 2011 r.

Zebranie przedstawicieli podjęło również uchwałę w sprawie wynagrodzeń sędziowskich.

U C H W A Ł A¹⁰

w sprawie waloryzacji wynagrodzeń sędziów

Zebranie Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Okręgów wyraża stanowczy sprzeciw wobec planów władzy wykonawczej obniżenia w 2012 r. wynagrodzeń sędziów w stosunku do średniego wynagrodzenia w kraju.

Wszystkie dotychczasowe spory o wynagrodzenia sędziów wynikały ze zmian w prawie wprowadzanych w celu uzyskania doraźnych oszczędności budżetowych. Dokonywano ich przez manipulowanie podstawą wynagrodzeń, ustalaną w dowolny sposób przez władze polityczne. W Dezyderacie Nr 2 z dnia 23 lipca 2008 r. Sejmowa Komisja Sprawiedliwości i Praw

¹⁰ <http://www.krs.pl/admin/files/101057.pdf>

Człowieka stwierdziła, że wynagrodzenia sędziów obliczane na podstawie „kwoty bazowej” nie odpowiadają wymogom Konstytucji. Zgłosiła jednocześnie postulat, aby wskaźniki wynagrodzeń sędziowskich nie były w jakimkolwiek stopniu zależne od czynnika politycznego i administracyjnego.

Zmiana ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 9 marca 2009 r., która była wprowadzona przez obecny rząd, miała na celu realizację art. 178 ust. 2 Konstytucji poprzez uniezależnienie wynagrodzeń sędziów, od doraźnych decyzji politycznych. Wprowadziła ona w miejsce „kwoty bazowej” docelowy, jak wówczas deklarowano, mechanizm wiążący wynagrodzenia sędziów z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w kraju. W razie wzrostu tego ostatniego sędziowie z mocy ustawy uzyskali gwarancję waloryzacji swoich uposażeń. Ten sam rząd łamiąc przez siebie wprowadzoną zasadę podważa zaufanie obywateli do państwa prawa.

W dniu 5 kwietnia 2011 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przyjęła „Założenia projektu budżetu państwa na rok 2012”, w których przewidziano m.in. zastosowanie tzw. tymczasowej dyscyplinującej reguły wydatkowej, której elementem ma być zamrożenie funduszu wynagrodzeń we wszystkich jednostkach państwowej sfery budżetowej. Ujawnione plany budżetowe na 2012 r. pokazują, że zaledwie dwa lata po wprowadzeniu stałych i nienaruszalnych zasad wynagradzania sędziów władze polityczne chcą od nich odstąpić. Dzieje się to w sytuacji stabilnego wzrostu gospodarczego i zdecydowanie lepszej od planowanej sytuacji budżetu państwa. Przyjęcie, iż podstawę wynagrodzeń sędziów w 2012 r. ma stanowić średnie przeciętne wynagrodzenie z 2010 r., jest złamaniem kompromisu osiągniętego w latach 2008 – 2009, stanowiąc w istocie powrót do ustalonej przez władzę wykonawczą kwoty bazowej. Podobnie postąpiono w 1993 r., kiedy to odchodzenie od średniej krajowej jako podstawy obliczania wynagrodzeń sędziów rozpoczęto od zastosowania naliczania wynagrodzeń sędziów średniej nieaktualnej, sprzed roku. Wtedy również twierdzono, że jest to rozwiązanie wyjątkowe, wynikające z nadzwyczajnych potrzeb budżetu. Stało się ono jednak praktyką coroczną, a w rezultacie średnią krajową zastąpiła „kwota bazowa”, prowadząc do stałego spadku wynagrodzeń sędziów. Efektem takiej polityki był wybuch niezadowolenia w środowisku sędziowskim, którego przejawem były podejmowane akcje protestacyjne a także obniżenie autorytetu wymiaru sprawiedliwości.

Zastosowanie jako podstawy ustalania wynagrodzeń sędziów jakiegokolwiek kwoty innej niż aktualna średnia krajowa przewidziana w przepisach ustawy z dnia 9 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych jest ukrytym powrotem do „kwoty bazowej”. Władza wykonawcza po raz kolejny próbuje ingerować w wynagrodzenie władzy sądowniczej, lekceważąc konstytucyjny nakaz zapewnienia sędziom wynagrodzenia odpowiadającego godności sprawowanego urzędu. Zamrożenie wynagrodzeń sędziów nie może stanowić sposobu naprawy finansów publicznych, gdyż wynagrodzenie sędziów stanowi minimalne obciążenie dla budżetu państwa.

Zebranie Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Okręgów żąda zaprzestania podejmowania jakichkolwiek prac zmierzających do odstąpienia od mechanizmu kształtowania wynagrodzeń sędziów obowiązujących od 2009 r.

Warszawa, dnia 4 lipca 2011 r.

U C H W A Ł A¹¹
w sprawie zmiany ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Zebranie Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Apelacji wyraża stanowczy sprzeciw wobec uchwalonej przez Sejm RP zmiany ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz trybu prac legislacyjnych w tym przedmiocie.

Krajowa Rada Sądownictwa oraz Zebrania Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Apelacji i Okręgów oraz Zgromadzenia Ogólne Sądów Apelacyjnych i Okręgowych podnosiły szereg zarzutów dotyczących treści wprowadzanych zmian oraz trybu uchwalania ustawy. W procesie legislacyjnym naruszono zasady poprawnej legislacji, w tym regulamin Sejmu. Skierowanie ustawy do pierwszego czytania na posiedzenie komisji sejmowej z argumentacją, że Prawo o ustroju sądów powszechnych nie jest ustawą dotyczącą ustroju władz publicznych, stanowi wyraz niezrozumienia zasady trójpodziału władz.

Uchwalona ustawa zawiera rozwiązania stwarzające zagrożenia dla wymiaru sprawiedliwości. W szczególności rozwiązania dotyczące zakresu kompetencji i podległości służbowej dyrektora sądu mogą prowadzić do konfliktów i sporów związanych z prawidłowym funkcjonowaniem sądów. Sędziowie poprzez szeroki i nieprecyzyjny system nadzoru i ocen mogą być narażeni na naciski naruszające ich niezawisłość. Wpływ samorządu sędziowskiego na istotne decyzje dotyczące funkcjonowania sądów ulegnie w praktyce ograniczeniu. Prezesi sądów, pomimo ciężającej na nich odpowiedzialności za kierowane przez siebie sądy, zostaną w znacznym stopniu pozbawieni instrumentów umożliwiających właściwe wypełnianie obowiązków. Zmiany w organizacji wewnętrznej sądów, wprowadzające jako zasadę istnienie w sądzie jedynie dwóch wydziałów, mogą wpływać na właściwość sądów a przez to na prawo do sądu.

Zebranie Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Apelacji wskazuje na konieczność niezwłocznego podjęcia działań mających na celu zmianę obecnie obowiązujących procedur sądowych oraz kognicji sądów powszechnych.

Postulujemy również podjęcie działań nad określeniem na nowo drogi dojścia do zawodu sędziego z oceną kandydata dopiero po weryfikacji danych z jego orzekania. Jednocześnie krytycznie oceniamy aktualny stan prawny, w szczególności w zakresie kształcenia i zatrudniania asystentów sędziów i referendarzy sądowych.

Warszawa, dnia 5 lipca 2011 r.

Zwołując Zebrania Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Okręgów i Apelacji Rada kierowała się również:

- potrzebą omówienia zagadnień wyłaniających się w procesie opiniowania przez kolegia sądów i zgromadzenia ogólne sędziów kandydatów do urzędu sędziowskiego na tle nowej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i
- informacjami o planowanym w projekcie budżetu państwa na 2012 rok „zamrożeniu” waloryzacji wynagrodzeń sędziowskich

¹¹ <http://www.krs.pl/admin/files/101058.pdf>

W dniu 29 czerwca 2011 r. Krajowa Rada Sądownictwa zorganizowała Konferencję z udziałem prezesów sądów apelacyjnych, wojewódzkich sądów administracyjnych, sądów okręgowych i wojskowych sądów okręgowych poświęconą m.in. projektowi zmian w ustawie Prawo o ustroju sądów powszechnych¹², a także w celu:

- omówienia zagadnień wyłaniających się w procesie opiniowania przez kolegia sądów i zgromadzenia ogólne sędziów kandydatów do urzędu sędziowskiego na tle nowej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa;
- przedstawienia uwag do projektu regulaminu zawierającego szczegółowy tryb działania Krajowej Rady Sądownictwa, który Rada miała obowiązek uchwalić po wejściu w życie nowej ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, zgodnie z upoważnieniem zawartym w jej art. 22 ust. 1;
- ustosunkowania się do zamiaru „zamrożenia” wynagrodzeń sędziowskich w 2012 r.

Zebrani skierowali 2 apele do Prezesa Rady Ministrów.

W pierwszym prezesi sądów apelacyjnych, administracyjnych, okręgowych i wojskowych uznali, że jednym z istotnych czynników służących realizacji konstytucyjnie chronionej zasady niezawisłości sędziów i autonomii sądów jest istnienie takiego mechanizmu ustalenia wynagrodzeń sędziowskich, który zapewniałby władzy sądowniczej niezależność w tej mierze od bieżących wpływów politycznych.

Przypomnieli, że taki mechanizm został wprowadzony przed dwoma laty, przy osobistym wsparciu Premiera i polega na ustalaniu płac sędziowskich według wskaźnika liczonego od poziomu przeciętnych wynagrodzeń na koniec drugiego kwartału roku poprzedniego.

Ze względu na ogłoszony zamiar zablokowania działania tego mechanizmu, co stanowiłoby wyraźny regres w tej dziedzinie prawnej i powrót do niedobrej i sprzecznej z art. 178 ust. 2 Konstytucji RP praktyki regulowania wynagrodzeń sędziowskich w ustawie o budżecie Prezesi zwrócili się do Premiera z apelem o odstąpienie przez Rząd od realizacji tego zamiaru, gdyż spowodowałby on także utratę zaufania przez sędziów do przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej.

W drugim zwrócili się do Prezesa Rady Ministrów o pilne podjęcie prac legislacyjnych nad zmianą trybu przygotowywania kandydatów do urzędu sędziego. Kierowani troską, o jak najwyższe standardy pracy podległych im sądów, zaapelowali o podjęcie działań zmierzających do przywrócenia mechanizmów prawnych pozwalających na praktyczną weryfikację kandydatów do pełnienia urzędu, zwłaszcza sędziego sądu rejonowego. Według nich praktyka pokazała, że decyzja o wyeliminowaniu z ustroju sądów powszechnych instytucji asesora sądowego, głęboko osadzonej w tradycji sądownictwa polskiego, była pochopna. Założenie leżące u podstaw tej decyzji, że do urzędu sędziego licznie będą kandydować doświadczone osoby z innych zawodów prawniczych (adwokaci, radcowie prawni, notariusze i prokuratorzy), nie potwierdziło się.

W rzeczywistości ponad 90% kandydatów do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego rekrutuje się spośród asystentów sędziów i referendarzy, a więc osób, które

¹² Uchwała Nr 1380/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r. w sprawie zwołania Konferencji Prezesów Sądów Apelacyjnych, Sądów Okręgowych, Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, Wojskowych Sądów Okręgowych.

nie mają żadnego doświadczenia orzeczniczego lub mają je tylko w bardzo ograniczonym zakresie. W rezultacie opiniowanie tych kandydatów przez Kolegia Sądów i Zgromadzenia Sędziów jest ryzykowne i bardzo utrudnione, gdyż niezastąpionym sprawdzianem przydatności do zawodu sędziego jest praktyka orzecznicza.

3. Ważnym i niezmiennie aktualnym zagadnieniem w działalności Krajowej Rady Sądownictwa były starania o stworzenie właściwego modelu kształcenia i doskonalenia zawodowego sędziów.

Krajowa Rada Sądownictwa została pozbawiona rzeczywistego wpływu na dziedzinę szkoleń sędziów, których celem jest m.in. kształtowanie właściwej wykładni przepisów w kierunku jej ujednoczenia, wdrażanie nowelizacji prawa, przekazywanie poglądów doktryny, pogłębianie wiedzy o dorobku judykatury i zachodzących w tym zakresie zmianach, zdobywanie umiejętności przydatnych w sprawnym i efektywnym orzekaniu, kształtowanie właściwych postaw etycznych sędziów etc. Marginalne usytuowanie organu konstytucyjnego, którego podstawowym zadaniem jest strzeżenie niezawisłości sędziów i niezależności sądów, jako podmiotu nieposiadającego żadnego realnego wpływu na funkcjonowanie instytucji mającej zapewnić należyte wykształcenie przyszłych sędziów i doskonalenie zawodowe tych, którzy pełnią swój urząd, uniemożliwia Krajowej Radzie Sądownictwa wykonywanie konstytucyjnych zadań w omawianym zakresie.

Krajowa Rada Sądownictwa podtrzymała swój wcześniejszy apel o podjęcie prac nad nowelizacją ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury¹³ z uwagi na wadliwość nowego modelu aplikacji, jak również modelu szkoleń zawodowych, oraz wadliwość polegającą na niezapewnieniu Radzie właściwych kompetencji, dających jej rzeczywisty wpływ na proces kształcenia kadr wymiaru sprawiedliwości, adekwatnych do ustrojowej pozycji tego organu konstytucyjnego. Niestety w 2011 r. nie podjęto prac nowelizacyjnych.

Polska jest członkiem Unii Europejskiej od 2004 r. i polscy sędziowie stosują prawo krajowe i europejskie. Konieczne jest więc również przestrzeganie opinii Rady Konsultacyjnej Sędziów Europejskich (CCJE) Nr 11(2008) z 18 grudnia 2008 r.¹⁴, a także Opinii Nr 4 (2003) CCJE, które w sposób odmienny przewidują mechanizmy szkolenia sędziów.

Zgodnie z Europejską Kartą Ustawowych Zasad Dotyczących Sędziów prawo do selekcji, rekrutacji i szkoleń wstępnych musi gwarantować organizowanie ich w sposób przygotowujący do właściwego wykonywania obowiązków sędziego. W teście procedurze organ, którego skład stanowią co najmniej w połowie sędziowie wybierani przez sędziów, musi mieć prawo do zapewnienia właściwego programu szkolenia i takiej jego organizacji, które pozwolą zrealizować wymagania otwartego umysłu, fachowości i bezstronności - elementów związanych z wykonywaniem obowiązków sędziego. Każda decyzja dotycząca selekcji, rekrutacji, powołania na stanowisko, kariery zawodowej czy zakończenia służby przez sędziego musi być podejmowana z udziałem tego niezależnego organu.

¹³ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 maja 2009 r. dotyczące ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz.U. Nr 26, poz. 157).

¹⁴ http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/textes/Avis_en.asp

Niezwykle skromne uprawnienia Rady w odniesieniu do szkoleń ustawicznych wynikają nawet nie z ustawy, a z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 2009 r. w sprawie nadania statutu Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury stanowiącego, że założenia harmonogramu szkoleń oraz planu wydawniczego są tworzone m.in. na podstawie niewiążących propozycji zgłoszonych przez Krajową Radę Sądownictwa.

Na podstawie § 5 statutu Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 2009 r. w sprawie nadania statutu Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz.U. Nr 65, poz. 550), Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła propozycje do założeń harmonogramu¹⁵ działalności szkoleniowej na 2012 r.

Rada przypomniła, że w swoim stanowisku z 14 maja 2010 r. przedstawiła obszerne propozycje dotyczące identyfikacji potrzeb szkoleniowych sędziów, referendarzy sądowych i asystentów sędziów.

Wszystkie sugestie i uwagi zawarte w tym stanowisku Rada uznała nadal za aktualne w 2011 r. Ważnym i, zdaniem Rady, nierozwiązanym do końca zagadnieniem jest stworzenie właściwego modelu kształcenia i doskonalenia zawodowego sędziów. Istnieje pilna potrzeba opracowania długofalowej strategii szkoleń oraz planowania działalności szkoleniowej z kilkuletnim wyprzedzeniem. W przypadku sędziów programy szkoleń powinny obejmować zajęcia teoretyczne oraz praktyczne - dotyczące warsztatu zawodowego, kształtujące umiejętności z zakresu technik prowadzenia postępowania dowodowego, komunikacji ze stronami, zarządzania referatem i poszczególnymi sprawami, z zakresu retoryki, psychologii, ekonomii i socjologii, technik informatycznych oraz z innych dziedzin wpływających na relacje z podmiotami, które korzystają z wymiaru sprawiedliwości, oraz kształtujących publiczny wizerunek wymiaru sprawiedliwości. Sędziom potrzebne są także zajęcia o charakterze praktycznym z zakresu organizacji czasu pracy i zarządzania referatem oraz poszczególnymi sprawami w referacie, zajęcia mające na celu podniesienie kompetencji retorycznych i negocjacyjnych, dotyczące znajomości technik przesłuchiwania, rozpoznawania technik manipulacyjnych i sztuki radzenia sobie z manipulacją, umiejętności autoprezentacji i komunikowania się ze społeczeństwem za pośrednictwem mediów, umiejętności argumentacji prawniczej, sposobów radzenia sobie ze stresem i „zespołem wypalenia zawodowego”, wreszcie prowadzenia mediacji.

Zdaniem Rady przy dokonywaniu identyfikacji potrzeb i planowaniu działalności szkoleniowej należy uwzględnić różne grupy adresatów szkoleń, wyodrębnionych spośród prawie 10 000 sędziów sądów powszechnych i wojskowych, o odmiennych potrzebach szkoleniowych. Rada ponownie podkreśliła, że inne szkolenia (co do form, metod i tematyki) powinny być kierowane do osób, które w ostatnim czasie zostały powołane do pełnienia urzędu sędziego (byłych referendarzy sądowych, asystentów sędziów, a także do byłych adwokatów, radców prawnych i prokuratorów), inne zaś do doświadczonych sędziów drugiej instancji orzekających od kilkudziesięciu lat.

Rada przedstawiła na 2012 r. nowe propozycje szkoleń dla sędziów orzekających w sprawach cywilnych, rodzinnych, gospodarczych oraz pracy i ubezpieczeń społecznych.

¹⁵ **Propozycje Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 8 kwietnia 2011 r. do założeń harmonogramu działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na 2012 rok w części obejmującej szkolenia ustawiczne sędziów, referendarzy sądowych i asystentów sędziów.

W prawie materialnym nowe propozycje obejmowały m.in.: użytkowanie wieczyste według przepisów Kodeksu cywilnego oraz ustaw dotyczących gospodarki nieruchomościami, ze szczególnym uwzględnieniem użytkowania przez osoby prawne, ewolucje pojęcia szkody i odszkodowania, zadośćuczynienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zmiany w prawie spadkowym (np. zapis windykacyjny); zmiany w prawie rzeczowym (służebność przesyłu oraz zmiany dotyczące hipotek), nową ustawę Prawo prywatne międzynarodowe w kontekście innych aktów prawnych (w tym konwencji międzynarodowe i prawa Unii Europejskiej) zawierające normy kolizyjne.

W ramach prawa procesowego: nowy model procesu cywilnego po ostatnich zmianach Kodeksu postępowania cywilnego, które już weszły w życie w 2010 lub 2011 r., albo zaczną obowiązywać w 2011 lub 2012 r., postępowanie zabezpieczające – zabezpieczenie roszczeń majątkowych, a także roszczeń niemajątkowych i dowodów (w sprawach dotyczących praw autorskich, własności intelektualnej, własności przemysłowej), zabezpieczenie w sprawach rodzinnych; postępowanie egzekucyjne – wybrane zagadnienia (uwzględniające bieżące zmiany Kodeksu postępowania cywilnego, ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, przepisów o kosztach postępowania egzekucyjnego) oraz egzekucję z nieruchomości.

Nowe propozycje **szkolenia sędziów orzekających w pionie karnym** obejmowały:

prawo karne materialne: przestępstwa gospodarcze w kontekście zmieniającej się sytuacji gospodarczej i zmian w przepisach regulujących obrót gospodarczy (przestępstwa popełniane na tle umów kredytowych, leasingu, umów ubezpieczenia, innych umów gospodarczych, obrotu papierami wartościowymi, działalności spółek handlowych); przestępstwa urzędnicze (art. 231 k.k.), ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw popełnianych przez funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości; obronę konieczną – granice, przekroczenie granic, karę łączną i wyrok łączny w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w praktyce - zagadnienia materialno-prawne i procesowe, dobrowolne poddanie się karze.

W ramach prawa karnego procesowego: nowy model procesu karnego po ostatnich zmianach Kodeksu postępowania karnego, które już weszły w życie w 2010 lub 2011 r., albo zaczną obowiązywać w 2011 lub 2012 r., zmianę modelu procesu karnego co wymaga spotkania sędziów sądów powszechnych i wojskowych z członkami Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego działającej przy Ministrze Sprawiedliwości dla przedstawienia kierunku tych zmian i celu ich wprowadzenia; status pokrzywdzonego w postępowaniu karnym – rola pokrzywdzonego w procesie karnym, jego uprawnienia procesowe (z uwzględnieniem pokrzywdzonych osób prawnych), postępowania dowodowe – ocenę dowodów, zgodność z prawem zbierania i gromadzenia dowodów, możliwość wykorzystania jako dowodów informacji operacyjnych, elektroniczne techniki operacyjne, w tym podsłuchy telefoniczne i ich legalność, wyrażanie przez sąd zgody na zastosowanie podsłuchu, zbieranie informacji operacyjnych i przekształcenie ich w dowody procesowe, przesłuchanie osób małoletnich w procesie karnym, europejski nakaz aresztowania (w tym prawidłowość implementacji prawa unijnego), współpracę sądów karnych państw członkowskich Unii Europejskiej.

W ramach prawa karnego wykonawczego: szkolenia dla sędziów penitencjarnych i zajmujących się wykonywaniem orzeczeń sądowych powinny obejmować: zmiany w Kodeksie karnym wykonawczym, nowe sposoby wykonania kar, dozór elektroniczny, nadzór nad wyko-

nywaniem środków karnych (w tym likwidacją depozytów), sposób kontrolowania zakładów karnych.

4. Działalność Rady w zakresie zapobiegania zagrożeniom niezawisłości sędziowskiej a także w zakresie dbałości o należyty poziom wynagrodzeń sędziowskich.

W związku z pojawiającymi się informacjami o planowanym zamrożeniu wynagrodzeń sędziowskich w 2012 r., Krajowa Rada Sądownictwa wyraziła stanowczy protest przeciwko tym zamierzeniom. W zajęтым stanowisku¹⁶ stwierdziła, że wprowadzony w 2009 r. mechanizm wynagrodzeń, determinowany współczynnikiem przeciętnego wynagrodzenia, którego wysokość ogłasza Prezes GUS, zaledwie otworzył perspektywę osiągnięcia w przyszłości takiego ich poziomu, który byłby zgodny z art. 178 ust. 2 Konstytucji RP. Rada uznała, że ewentualne odstępianie od tego mechanizmu pogłębi stan sprzeczności z ustawą zasadniczą. Spowoduje rozgoryczenie środowiska sędziowskiego i może doprowadzić do eskalacji kosztownych społecznie i finansowo akcji protestacyjnych. Grozi też nasileniem procesu odchodzenia z zawodu wartościowych i doświadczonych sędziów, przy jednoczesnym dalszym zmniejszaniu zainteresowania ubieganiem się o urząd sędziego dobrych prawników z innych profesji.

Efektom takich działań może być destabilizacja wymiaru sprawiedliwości, do czego w państwie prawnym nie można dopuścić.

Rada, ponownie, w uchwale z 13 maja 2011 r., przypomniała, że uregulowanie dotyczące rozwiązań waloryzacyjnych w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych, przygotowane przez Radę Ministrów i uchwalone w 2009 r. przez Sejm RP, zostało uznane za sukces przede wszystkim z uwagi na powiązanie wynagrodzeń sędziów z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej. Przepis ten stanowi gwarancję, że wynagrodzenia sędziów będą zmieniały się w sposób obiektywny, zależny tylko od kondycji gospodarki narodowej, a nie od woli polityków. Prawidłowo realizuje zatem zasadę trójpodziału władz wyrażoną w art. 10 ust. 1 Konstytucji. Taki sposób ukształtowania wynagrodzeń sędziów stanowi właściwy krok, gwarantujący sędziom godne wynagrodzenie, sprzyjające niezawisłemu orzekaniu. Rezygnacja z obowiązującego modelu, który był zgodny nie tylko ze standardami europejskimi, ale realizował założenia Rady Europy - nawet na czas określony, godzi także w jedną z podstawowych zasad demokratycznego państwa prawnego wynikającą z art. 2 Ustawy Zasadniczej - zasadę zaufania do organów państwa, a tym samym budzi wątpliwości co do zgodności z Konstytucją.

Krajowa Rada Sądownictwa zwróciła się też do Prezesa Rady Ministrów o pilne podjęcie rozmów w sprawie budżetów sądów i wynagrodzeń sędziowskich z prośbą o wyznaczenie terminu spotkania z przedstawicielami Rady¹⁷.

W sprawie wynagrodzeń uchwały podjęły również zebrania Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Okręgów i Sędziów Apelacji w dniach 4 i 5 lipca 2011 r.¹⁸

Rada negatywnie zaopiniowała projekt ustawy okołobudżetowej¹⁹, w którym zamiast dotychczasowego prostego sposobu waloryzacji wynagrodzeń wprowadzony został nowy spo-

¹⁶ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie wynagrodzeń sędziów

¹⁷ Uchwała KRS Nr 1377/2011 z dnia 13 maja 2011 r.

¹⁸ <http://www.krs.pl/main2.php?mnu=2&node=oper&submenu=13&lng=1>

¹⁹ Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 listopada 2011 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej.

sób ustalenia wskaźnika waloryzacyjnego. Wskaźnik ten ma być „równy ilorazowi przeciętnego wynagrodzenia za II kwartał w roku poprzedzającym waloryzację i przeciętnego wynagrodzenia za II kwartał w roku poprzednim niż rok poprzedzający waloryzację.,,

W projekcie ustawy okołobudżetowej powrócono do metody kształtowania wynagrodzeń sędziowskich dostatecznie skompromitowanej w poprzednich latach a polegającej na doraźnym ingerowaniu władzy politycznej w niezależność finansową trzeciej władzy, co nie może się nie spotkać ze stanowczym sprzeciwem ze względów zasadniczych. Chodzi o pryncypia ustrojowe, a nie o oszczędności dla państwa czy podniesienie uposażenia.

Wynagrodzenie sędziów spełnia ważną funkcję gwarancji niezawisłości sędziowskiej i dlatego sędziowie są jedyną grupą zawodową, o której wynagrodzeniu wypowiada się Konstytucja. Tą ustrojową gwarancję należy postrzegać w dwóch aspektach. Pierwszy polega na zapewnieniu przyzwoitego poziomu wynagrodzeń, a drugi na przyjęciu takiego mechanizmu ustalania ich wysokości, który uniezależniałby je od bieżących wpływów politycznych. Ustawa – co jest niedopuszczalne wprowadziła zmiany o charakterze systemowo-ustrojowym. Niektóre pomijając fakt, że odwołują się do instrumentów właściwych dla dawnej centralnej gospodarki planowej, stanowią ingerencję w niezależność władzy sądowniczej. Pozbawienie Prezesa TK, Pierwszego Prezesa SN i Prezesa NSA uprawnień do samodzielnego gospodarowania budżetami stanowi ingerencję w niezależność władzy sądowniczej. Zamiast przysługującej jej autonomii w dziedzinie budżetowej projekt ustawy wprowadza podporządkowanie decyzjom przedstawiciela władzy wykonawczej, którym jest minister finansów. Narusza to zasadę równowagi i równorzędności władz ustanowioną w art. 10 Konstytucji oraz zasadę odrębności i niezależności władzy sądowniczej przewidzianą w jej art. 175, co w połączeniu z zamrożeniem płac prowadzi do istotnego osłabienia władzy sądowniczej.

Podstawowym błędem ustawy okołobudżetowej w części dotyczącej „zamrożenia” płac było zdaniem Rady potraktowanie wynagrodzeń sędziowskich tak jak wynagrodzeń wszystkich pracowników sfery budżetowej (z wyjątkiem nauczycieli). Rada uznała to za błąd rangi ustrojowej, gdyż projektodawca ignorował gwarancyjną funkcję art. 178 ust. 2 i art. 195 ust. 2 Konstytucji.

Krajowa Rada Sądownictwa również zdecydowanie sprzeciwiła się zapowiadanym zmianom, zmierzającym do ograniczenia wynikającego z art. 180 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej prawa sędziów do godnego uposażenia w stanie spoczynku.

W stanowisku z 7 grudnia 2011 r.²⁰ przypomniła, że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zakazuje przyjmowania unormowań znoszących stan spoczynku lub przekształcenia go w sposób, który nie da się pogodzić z funkcjami tej instytucji. Wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu sędziego oraz stan spoczynku stanowią gwarancję prawidłowej realizacji prawa do sądu, które jest jednym z podstawowych elementów demokratycznego państwa prawnego.

Prawo do godnego wynagrodzenia oraz stan spoczynku gwarantowane przez Konstytucję zabezpieczają prawidłowe warunki do niezawisłego sądu. Nie jest to przywilej sędziów lecz gwarancja zachowania bezstronności i niezawisłości sędziowskiej. Dlatego obowiązkiem pań-

²⁰ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie godnego uposażenia sędziów w stanie spoczynku.

stwa jest zapewnienie sędziom odpowiedniego statusu materialnego, również po zakończeniu czynnej służby.

Krajowa Rada Sądownictwa przypominała również, że każdy sędzia podlega ograniczeniom, które nie obejmują innych grup zawodowych. Ograniczeniom tym podlega także sędzia przechodzący w stan spoczynku, który nadal zachowuje status sędziego. Sędzia nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej niedającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Sędzia nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia i nie może prowadzić działalności gospodarczej.

Czas pracy sędziego jest określony wymiarem jego zadań, co oznacza obowiązek świadczenia pracy poza normalnymi godzinami pracy, także w porze nocnej, w niedziele i święta, bez prawa do otrzymania z tego tytułu kompensaty w postaci dodatkowego wynagrodzenia lub w postaci czasu wolnego. Szczególne obowiązki, niedogodności i ograniczenia, które wiążą się z pełnieniem służby sędziowskiej w pełni uzasadniają pozostawienie bez zmian unormowanej w Konstytucji instytucji stanu spoczynku.

Przez wiele lat Krajowa Rada Sądownictwa zgłaszała postulaty w sprawie ustanowienia właściwego systemu wynagrodzeń sędziowskich. Przełomem w realizacji tego konstytucyjnego standardu było niewątpliwie przyjęcie rozwiązania uniezależniającego wysokość tych wynagrodzeń od decyzji politycznych, czyniąc podstawą ich ustalenia przeciętny poziom wynagrodzeń w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszany przez prezesa GUS. Zapowiedź odstąpienia od tego mechanizmu płacowego przez okresowe zamrożenie jego funkcjonowania została odebrana przez środowisko sędziowskie, jako niebezpieczny precedens umożliwiający powrót do poprzedniego systemu z całym bagażem niedobrych jego doświadczeń i obciążeń.

Protest sędziów przeciwko zapowiedzi takiego rozwiązania ma głębokie uzasadnienie ustrojowe i nie może być przedstawiany, jako przejaw postaw roszczeniowych środowiska. W przypadku zawieszenia stosowania art. 91 § 3 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych w 2012 r. Krajowa Rada Sądownictwa zapowiedziała, że zwróci się do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją tej regulacji.

Krajowa Rada Sądownictwa stojąc na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów ma za zadanie reagować na wszelkie zachowania, które stanowią zagrożenie dla tych zasad. W demokratycznym państwie prawa ochrona tych wartości leży w interesie każdego obywatela, skoro zapewnia mu dostęp do rzetelnego, bezstronnego i kompetentnego sądu.

W stanowisku z dnia 8 kwietnia 2011 roku²¹ w sprawie zagrożeń niezawisłości sędziowskiej zasygnalizowanych w wystąpieniu Prezesa Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 30 marca 2011 roku Krajowa Rada Sądownictwa wyraziła dezaprobatę wobec postanowienia prokuratora Prokuratury Rejonowej w Słupsku z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie 3Ds 52/10.

W sprawie tej, odmawiając wszczęcia śledztwa, w sposób kategoryczny wskazano w uzasadnieniu, iż postanowienie sądu wydane w składzie jednoosobowym przez sędziego Sądu Rejonowego w Chojnicach było błędne i oparte na niekompletnym materiale dowodowym. Prokurator nie wskazał jednak, na jakiej podstawie dokonał tak daleko idących ustaleń. Nie ulega natomiast wątpliwości, że wiedzy tej nie uzyskał od sędziego, któremu jednocześnie

²¹ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie zagrożeń niezawisłości sędziowskiej zasygnalizowanych w wystąpieniu Prezesa Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 30 marca 2011 roku do Krajowej Rady Sądownictwa.

zarzucił popełnienie błędów i niezdolność do rzetelnego rozstrzygnięcia sprawy. W przekonaniu Krajowej Rady Sądownictwa wydanie przez prokuratora postanowienia nastąpiło z rażąco obrażającą art. 17 § 1 pkt 10 i art. 305 § 1 Kodeksu postępowania karnego, bowiem prokurator dokonał oceny prawno-karnej ad personam, bez ubiegania się o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, ustalając w sposób arbitralny, że rozstrzygnięcie sądu było ewidentnie błędne, a brak podstaw do wszczęcia postępowania wynikał tylko i wyłącznie z niemożności ustalenia umyślności działań sędziego.

Tego rodzaju praktyki stanowią zagrożenie dla niezawisłości sędziów i w związku z tym Krajowa Rada Sądownictwa oczekiwała podjęcia stosownych działań kontrolnych zmierzających do ich wyeliminowania w przyszłości.

5. W ramach konstytucyjnego uprawnienia występowania do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności z Konstytucją aktów normatywnych w zakresie, w jakim dotyczą one niezależności sądów i niezawisłości sędziów Rada w dniu 7 grudnia 2011 roku podjęła uchwałę²² o wystąpieniu na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 186 ust. 2 i art. 188 pkt 1 Konstytucji RP do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 203, poz. 1192).

Rada wniosła o stwierdzenie, że ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw:

- 1) została uchwalona przy niedochowaniu trybu wymaganego przepisami prawa dla przyjęcia takiego aktu w zakresie dotyczącym:
 - a. przeprowadzenia pierwszego czytania ustawy na posiedzeniu komisji sejmowej zamiast na posiedzeniu plenarnym Sejmu, przez co doszło do naruszenia **art. 37** ust. 2 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2009 r., Nr 5, poz. 77, ze zm.), a w konsekwencji art. 2 w związku z art. 7 i art. 119 ust. 1 Konstytucji,
 - b. braku formalnego zaopiniowania przez Krajową Radę Sądownictwa projektu ustawy w postaci, którą Rada Ministrów przedłożyła Sejmowi, przez co doszło do naruszenia art. 2 w związku z art. 7 i art. 186 ust. 1 Konstytucji oraz art. 2 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 100, poz. 1082, ze zm.),
- 2) art. 1 pkt 4 i 5 ustawy w zakresie dotyczącym nadania nowego brzmienia art. 9 i dodania art. 9a w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – P o usp i rozszerzenia kompetencji nadzorczych organu władzy wykonawczej - Ministra Sprawiedliwości, przy jednoczesnym pozbawieniu uprawnień prezesów sądów w zakresie nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów, o której mowa w nowym art. 8 pkt 1 tej ustawy, - jest niezgodny z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji,
- 3) art. 1 pkt 13 ustawy w zakresie dotyczącym nadania nowego brzmienia art. 20 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - P o usp – jest niezgodny z art. 176 ust. 2 w związku z art. 180

²² Uchwała Nr 2082/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 7 grudnia 2011 r. o wystąpieniu do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 203, poz. 1192).

ust. 1, 2 i 5 Konstytucji, a także z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),

- 4) art. 1 pkt 14 lit. d) ustawy w zakresie dotyczącym nadania nowego brzmienia § 3 w art. 21 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – P o usp, w wyniku którego ograniczono uprawnienia prezesa sądu do kierowania podległym mu dyrektorem sądu, w szczególności pozbawiając go możliwości wydawania dyrektorowi sądu poleceń, dotyczących jego kompetencji określonych w nowym art. 31a § 1 pkt 1 - 3 i 5 tej ustawy - jest niezgodny z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji,
- 5) art. 1 pkt 15 lit. a) ustawy w zakresie dotyczącym nadania nowego brzmienia § 1 w art. 22 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – P o usp, w wyniku którego pozbawiono prezesa sądu kompetencji w zakresie działalności administracyjnej sądu, określonej w nowym art. 8 pkt 1 tej ustawy, powierzając je dyrektorowi sądu nadzorowanemu w tej dziedzinie przez organ władzy wykonawczej Ministra Sprawiedliwości - jest niezgodny z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji,
- 6) art. 1 pkt 21 ustawy w zakresie dotyczącym dodania nowego art. 31a § 1 pkt 1, 3 i 4 w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – P o usp, w wyniku którego wyposażono dyrektora sądu, nadzorowanego przez organ władzy wykonawczej Ministra Sprawiedliwości, w kompetencje do kierowania działalnością administracyjną sądu, określoną w nowym art. 8 pkt 1 tej ustawy, a także nadano mu status zwierzchnika służbowego wobec pracowników sądu, z wyłączeniem sędziów, referendarzy sądowych oraz asystentów sądów, z pominięciem w tym zakresie uprawnień prezesa sądu - jest niezgodny z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji,
- 7) art. 1 pkt 24 ustawy w zakresie dotyczącym dodania nowych przepisów w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – P o usp
 - a) art. 32b § 1 i 3, w których przewidziano fakultatywne, a nie obligatoryjne odwołanie dyrektora sądu przez organ władzy wykonawczej Ministra Sprawiedliwości, w przypadkach negatywnej opinii zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji sprawozdania dyrektora z działalności sądów w zakresie powierzonych mu zadań (nowy art. 31a § 2) oraz wniosku prezesa sądu związanego z naruszeniem przez dyrektora sądu obowiązków oraz
 - b) art. 32c § 1 i 2, w którym nie przewidziano żadnych uprawnień dla prezesa sądu w zakresie wynagradzania dyrektora sądu, wyposażając w takie kompetencje jedynie organ władzy wykonawczej Ministra Sprawiedliwości- jest niezgodny z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji,
- 8) art. 1 pkt 31 ustawy w zakresie dotyczącym dodania nowych przepisów w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – P o usp:
 - a) art. 37g § 5, w którym nie przewidziano możliwości wniesienia środka zaskarżenia przez prezesa lub wiceprezesa sądu od uwagi na piśmie sporządzonej przez organ władzy wykonawczej Ministra Sprawiedliwości, jeżeli stwierdzi on uchybienia w kierowaniu sądem lub sprawowaniu wewnętrznego nadzoru administracyjnego oraz

b) art. 37 h § 2, 3 i 4, w którym nie przewidziano możliwości odwołania się od odmowy przyjęcia przez organ władzy wykonawczej Ministra Sprawiedliwości informacji rocznej o działalności sądów, działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych prezesowi zadań, przy jednoczesnym założeniu, że taka dwukrotna odmowa oznacza rażące niewywiązywanie się przez prezesa z obowiązków służbowych w rozumieniu art. 27 § 1 pkt 1

- jest niezgodny z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji,

9) art. 1 pkt 60 ustawy w zakresie dotyczącym dodania nowych przepisów w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – P o usp:

a) art. 106c, w którym nie określono na czym ma polegać plan indywidualnego rozwoju sędziego oraz nie wprowadzono możliwości zgłaszania uwag do tego dokumentu, a także przewidziano rozpatrywanie i dokonywanie ostatecznego podsumowania wyników oceny pracy sędziego przez prezesa sądu przełożonego lub w przypadku sędziego sądu apelacyjnego – prezesa innego sądu apelacyjnego - organów sądu podległych w zakresie kierowania sądami - organowi władzy wykonawczej Ministrowi Sprawiedliwości

b) art. 106e, w którym przewidziano do uregulowania w drodze aktu wykonawczego – rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, szczegółowe kryteria i sposób oceny pracy sędziego

- jest niezgodny z art. 2, art. 10 ust.1 i art. 178 ust. 1, a w zakresie dotyczącym art. 106e także z art. 92 ust. 1 Konstytucji

III. Opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sądownictwa i sędziów.

Obowiązek opiniowania projektów aktów normatywnych jest drugim z najważniejszych zadań Krajowej Rady Sądownictwa określonych w ustawach. W 2011 roku Rada zaopiniowała łącznie 113 takich projektów.

❖ W stanowisku z 13 stycznia 2011 r.²³, ponownie jak w stanowisku z dnia 10 maja 2006 r. dotyczącym wstępnych projektów ustaw przygotowywanych przez Radę Ministrów, Rada zaaprobowała praktykę konsultowania przedstawianych przez Rząd i Ministra Sprawiedliwości założeń do projektów aktów normatywnych. Uznała jednak, że tego rodzaju konsultacja nie może zastąpić ustawowego obowiązku opiniowania przez Radę projektów aktów normatywnych dotyczących sądownictwa i sędziów, wynikającego z art. 2 ust. 2 pkt 4 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa²⁴.

W wypadku założeń do projektów aktów normatywnych oraz wstępnych projektów tych aktów Krajowa Rada Sądownictwa wypowiada się jedynie w formie stanowisk. Rada po raz kolejny zwróciła uwagę na konieczność przedstawiania jej do zaopiniowania projektów zmian ustawodawczych w wersji ostatecznej, co pozwoli na prawidłowe wywiązanie się KRS z ustawowego obowiązku opiniowania projektowanych aktów normatywnych dotyczących sądow-

²³ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 stycznia 2011 r. w przedmiocie opiniowania przez Radę założeń do projektów aktów normatywnych.

²⁴ ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa²⁴ z dnia 27 lipca 2001 r. tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67 ze zm.

nictwa i sędziów, a także pozwoli uniknąć podważenia przez Trybunał Konstytucyjny prawidłowości przebiegu procesu legislacyjnego.²⁵

Poniżej zostaną przedstawione najważniejsze stanowiska i opinie dotyczące sądownictwa wydane w 2011 r.

❖ W dniu 10 marca 2011 r. Krajowa Rada Sądownictwa wyraziła pogląd w swoim stanowisku²⁶, że okresowe profilaktyczne badania lekarskie, o których stanowi art. 229 § 2 Kodeksu pracy, mają charakter obowiązkowy także w odniesieniu do sędziów (art. 5 k.p.), a niepoddanie się tym badaniom może rodzić odpowiedzialność dyscyplinarną (w stosunku do sędziów sądów powszechnych - na podstawie art. 107 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych).

Brak uregulowania w ustawie - Prawo o ustroju sądów powszechnych kwestii okresowych profilaktycznych badań lekarskich sędziów przemawia za przyjęciem, że stosuje się do nich art. 229 § 2 k.p. w związku z art. 5 k.p., co oznacza, że okresowe badania lekarskie mają charakter obowiązkowy w odniesieniu do sędziów, a także że skierowanie sędziego na takie badania nie może być traktowane, jako ingerencja w niezawisłość sędziego. Orzeczenie lekarza przeprowadzającego takie badanie o ewentualnej niezdolności do pracy na stanowisku sędziego nie może powodować odsunięcia sędziego od pełnienia obowiązków służbowych. Może natomiast skłonić kolegium sądu do podjęcia decyzji o skierowaniu sędziego na badanie przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w trybie art. 70 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Badania te nie mają na celu stwierdzenia zdolności lub niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego. To może stwierdzić jedynie lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w trybie art. 70 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych. Okresowe badania profilaktyczne mają na celu sprawdzenie zdolności sędziego do pracy w określonym środowisku pracy, w szczególności pracy biurowej, przy komputerze, wymagającej zwiększonego wysiłku psychicznego i intelektualnego, związanej z dużą odpowiedzialnością, podejmowaniem decyzji i narażeniem na stres. W przypadku sędziego są one również przeprowadzane w interesie społecznym (publicznym). Zaniedbanie profilaktyki może spowodować rozwój różnych chorób, które uniemożliwią sędziemu wypełnianie jego obowiązków (pełnienie urzędu sędziego), co może się wiązać z niezdolnością do pracy (trwającą nawet rok), w czasie której sędzia otrzymuje pełne wynagrodzenie, z koniecznością udzielenia mu płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, a nawet z przeniesieniem w stan spoczynku ze względu na stan zdrowia (z powodu choroby lub utraty sił). W każdym z tych przypadków świadczenia są płacone sędziemu z budżetu Państwa. Społeczeństwo ma prawo do sędziów zdrowych i w pełni sił (fizycznych, umysłowych, intelektualnych i psychicznych).

Skierowanie sędziego na okresowe profilaktyczne badania lekarskie jest obowiązkiem prezesa sądu (art. 212 pkt 5 k.p. w związku z art. 31 k.p.). Niedopełnienie takiego obowiązku przez „zwykłego” pracodawcę może rodzić w skrajnych przypadkach odpowiedzialność z art. 283 § 1 k.p. (z tytułu wykroczenia przeciwko prawom pracownika). Ponieważ prezesi

²⁵ w listopadzie 2010 r. do Sejmu RP przesłano rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3655) bez uprzedniego uzyskania opinii Rady. Wprawdzie 9 września 2009 r. KRS zaopiniowała projekt tej ustawy, ale wersja, w jakiej przekazano ją Sejmowi RP, różniła się istotnie od wersji przedstawionej Radzie.

²⁶ **Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 13 stycznia 2011 r. w sprawie okresowych badań lekarskich sędziów (stosowania do sędziów art. 229 § 2 Kodeksu pracy).

sądów są jednocześnie sędziami, i są w związku z tym objęci immunitetem materialnym, nie podlegają odpowiedzialności za wykroczenia, ale mogą podlegać odpowiedzialności dyscyplinarnej. Sędzia, który - mimo skierowania go na badanie - nie poddał się obowiązkowym profilaktycznym badaniom lekarskim, może również, w skrajnych przypadkach, ponieść odpowiedzialność dyscyplinarną. Pracodawca (działający w imieniu pracodawcy prezes sądu) nie ma w stosunku do sędziego typowych dla prawa pracy instrumentów, które mogłyby wymusić poddanie się sędziego okresowym profilaktycznym badaniom lekarskim (nie może nie dopuścić go do pracy z tego powodu, zawiesić w czynnościach, ukarać w jakikolwiek sposób, zwolnić dyscyplinarnie itd.). Możliwe jest jedynie wszczęcie w stosunku do sędziego postępowania dyscyplinarnego z powodu odmowy (zaniechania) poddania się badaniom lekarskim. Odmowa poddania się okresowym profilaktycznym badaniom lekarskim może być bowiem uznana, pod pewnymi warunkami, za przewinienie służbowe albo za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa (art. 107 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych).

Zacytowane stanowisko oznaczało istotną zmianę poglądów Krajowej Rady Sądownictwa w omawianej kwestii, bowiem w kwietniu 2007 r. Rada w sprawie okresowych badań lekarskich sędziów wyraziła pogląd, że badania lekarskie, o których stanowi art. 229 § 2 Kodeksu pracy, nie mają charakteru obowiązkowego w odniesieniu do sędziów, a niepoddanie się tym badaniom nie rodzi żadnych negatywnych skutków.

❖ Krajowa Rada Sądownictwa dostrzegła pilną potrzebę podjęcia prac legislacyjnych nad wypracowaniem nowych zasad przeniesienia sędziego, na jego wniosek, na inne miejsce służbowe.²⁷ Zgodnie z art. 75 Prawa o ustroju sądów powszechnych o przeniesieniu sędziego, na jego wniosek, na inne miejsce służbowe decyduje Minister Sprawiedliwości. W innych szczególnych przypadkach decyzja Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu sędziego podlega zaskarżeniu, a przenoszonemu sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego (art. 75 § 4 Prawa o ustroju sądów powszechnych), zaś w przypadku odmowy przeniesienia sędziego, na jego wniosek, na inne miejsce służbowe Minister Sprawiedliwości nie podejmuje formalnej decyzji administracyjnej podlegającej zaskarżeniu do sądu administracyjnego. Przepisy Prawa o ustroju sądów powszechnych nie przewidują też możliwości wniesienia w takiej sytuacji przez zainteresowanego sędziego odwołania do innego organu (Sądu Najwyższego, Krajowej Rady Sądownictwa). Decyzja Ministra Sprawiedliwości jest więc uznaniowa, stanowi jeden z elementów nadzoru administracyjnego sprawowanego przez Ministra nad sądami powszechnymi. Jej pełna uznaniowość, brak możliwości zaskarżenia i kontroli przez inny organ, zwłaszcza w przypadku powtarzających się decyzji o odmowie przeniesienia sędziego na jego wniosek na inne miejsce służbowe, mogą stanowić zagrożenie dla niezawisłości sędziego. Choć „z pełnieniem urzędu sędziego wiążą się szczególne obowiązki oraz ograniczenia osobiste” (§ 1 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów uchwalonego przez KRS), nie powinno to powodować całkowitego pomijania jego istotnych interesów życiowych. Sędzia powinien mieć możliwość zmiany miejsca pełnienia służby, gdy przemawiają za tym szczególne względy, a w sądzie, do którego chciałby być przeniesiony, są wolne etaty.

Krajowa Rada Sądownictwa, nie mając inicjatywy ustawodawczej, nie może sama wystąpić z propozycjami rozwiązań prawnych w tym przedmiocie. Postuluje jednak albo wprowadzenie do art. 75 Prawa o ustroju sądów powszechnych możliwości wniesienia przez

²⁷ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 21 lipca 2011 r. w sprawie przeniesienia sędziego sądu powszechnego na jego wniosek na inne miejsce służbowe.

sędziego odwołania (do Sądu Najwyższego albo do Krajowej Rady Sądownictwa) od decyzji Ministra Sprawiedliwości odmawiającej przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe na jego wniosek albo umożliwienie Radzie udziału na innych zasadach w procedurze przenoszenia sędziego, na jego wniosek, na inne miejsce służbowe. Pozbawiłoby to odmowną decyzję Ministra Sprawiedliwości obecnej uznaniowości i pozwoliło wyważyć argumenty przemawiające za przeniesieniem sędziego na inne miejsce służbowe ze względu na jego istotny interes osobisty (np. sytuację rodzinną albo zdrowotną) albo przeciwko takiemu przeniesieniu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości (np. szczególne obciążenie sądu, w którym sędzia obecnie orzeka). W obecnym stanie prawnym możliwe jest wykorzystanie dobrych praktyk, polegających np. na uzgodnieniu między prezesami sądów okręgowych przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe, jeżeli istnieje taka możliwość (jest wolny etat), a sędzia o to zabiega. Zdaniem Rady, Minister Sprawiedliwości powinien brać pod uwagę tego rodzaju uzgodnienia.

❖ Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka (ETPCz), ambasador Jakub Wołásiewicz zwrócił się do Krajowej Rady Sądownictwa z prośbą o rozważenie wsparcia Pełnomocnika w działaniach mających na celu upowszechnianie orzecznictwa ETPCz²⁸.

Uznając wagę zagadnienia Krajowa Rada Sądownictwa podjęła decyzję o organizacji spotkania roboczego, w którym, w styczniu 2011 r., wzięli udział przedstawiciele Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego, sądów różnych instancji (apelacyjnego, okręgowego, rejonowego), Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Sprawiedliwości, Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, Stowarzyszenia Sędziów Polskich Iustitia, Stowarzyszenia Sędziów Themis, Stowarzyszenia Sędziów Sądów Rodziny, Biura Informacji Rady Europy oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Celem spotkania było zebranie wiedzy na temat działań podejmowanych przez wymienione instytucje w dziedzinie tłumaczenia i upowszechniania orzeczeń Europejskiego Trybunału oraz uwzględniania tej problematyki w szkoleniach dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, omówienie problemu przekazywania "informacji zwrotnej" wynikającej z ETPCz konkretnym sądom i sędziom orzekającym w sprawach krajowych, które stały się przedmiotem tych orzeczeń, zebranie i omówienie propozycji nowych rozwiązań, dyskusja na temat możliwej współpracy poszczególnych instytucji w kierunku uzupełniania działań i uniknięcia ich powielania.

Krajowa Rada Sądownictwa uważała za konieczne zwrócenie uwagi na następujące zagadnienia.

1. Problematyka ochrony praw człowieka oraz wykonywania orzeczeń ETPCz jest doniosła i wymaga podejmowania przez różne instytucje odpowiednich działań zapewniających: tłumaczenia, publikacje oraz rozpowszechnianie dorobku ETPCz i opracowań na ten temat. Ważne jest także uwzględnianie tej problematyki w szkoleniach dla sędziów (kandydatów na sędziów) oraz wypracowanie metod przekazywania informacji zarówno całemu środowisku sędziowskiemu, jak i konkretnym sądom i sędziom orzekającym w sprawach, które następnie stały się podstawą wyroków ETPCz, ugód zawieranych przez Rząd RP oraz jednostronnych deklaracji Rządu RP o uznaniu naruszenia praw gwarantowanych przez Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

²⁸ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 grudnia 2011 r. w przedmiocie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

2. Doceniając dotychczasowe wysiłki podejmowane przez liczne instytucje, w tym przede wszystkim Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Pełnomocnika Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed ETPCz, na rzecz upowszechniania informacji o prawach człowieka i orzecznictwie ETPCz oraz popierając plany dalszych działań Rada określiła najważniejsze, z punktu widzenia Krajowej Rady Sądownictwa, problemy wymagające działań.
- a) Krajowa Rada Sądownictwa postuluje analizowanie oraz tłumaczenie ważnych wyroków w sprawach niepolских, których znaczenie wykracza poza obszar danego kraju i ma znaczenie dla polskiego prawa i praktyki. Dodatkowo uznała, że należy poprzeć starania Departamentu Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości o uzyskanie środków na tłumaczenie materiałów opracowanych na zlecenie Rady Europy, takich jak seria praktycznych broszur (handbooks) dotyczących poszczególnych praw konwencyjnych. Ministerstwo Sprawiedliwości opracowało „Algorytm postępowania z wyrokami ETPCz przez Departament Praw Człowieka MS”, który zakłada, między innymi, analizę komunikatów prasowych ETPCz, dokonywanie szczegółowej analizy treści wyselekcjonowanych wyroków, sporządzanie informacji na temat wydanych wyroków (w cyklu tygodniowym), dokonywanie selekcji wyroków w sprawach przeciwko Polsce w celu ich tłumaczenia, względnie streszczenia, sporządzanie okresowych zestawień obejmujących orzeczenia w sprawach wydanych przeciwko Polsce. Informacje opracowywane przez Departament, w tym cotygodniowe aktualności, oraz przetłumaczone wyroki, dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa. Ministerstwo na bieżąco tłumaczy (od września 2010 r.) wszystkie wyroki dotyczące polskiego wymiaru sprawiedliwości (sądy i prokuratury) w sprawach niepowtarzalnych (szacuje się, że wymiaru sprawiedliwości dotyczy ok. 95% wszystkich wyroków ETPCz w sprawach polskich).
 - b) Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa do środowiska sędziowskiego powinna docierać informacja na temat naruszeń będących podstawą ugód i jednostronnych deklaracji. Brak jest bowiem publikacji informacji na temat ugód zawieranych przez Rząd RP oraz jednostronnych deklaracji Rządu RP uznających, że doszło do naruszenia praw gwarantowanych Konwencją. Informacje te są bardzo istotne, albowiem wyrokami ETPCz kończy się niewielka ilość spraw. Wiele spraw tzw. powtarzalnych jest rozstrzyganych w formie ugód i jednostronnych deklaracji. Należy więc, zdaniem Rady, poprzeć starania Pełnomocnika Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka o opracowywanie informacji (także w formie „mapy naruszeń”) na temat wybranych kategorii spraw rozpatrywanych przez sądy polskie, które były podstawą ugody przed ETPCz bądź jednostronnej deklaracji. Rozpowszechnianie opracowanych informacji powinno się odbywać we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości przy wykorzystaniu istniejących kanałów przekazywania informacji sądom.
 - c) Krajowa Rada Sądownictwa wyraziła pogląd, że naturalnym koordynatorem działań w sprawach dotyczących wymiaru sprawiedliwości powinno być Ministerstwo Sprawiedliwości. W Ministerstwie podjęto już szereg ważnych inicjatyw i wydaje się, że warto je uzupełnić o, między innymi, pełnienie roli koordynatora czy platformy wymiany informacji na temat działań różnych instytucji, przede

wszystkim Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego i Trybunału Konstytucyjnego, dotyczących analizy, opracowywania, czy tłumaczenia orzecznictwa.

- d) Rada postuluje szersze uwzględnienie problematyki praw człowieka i orzecznictwa ETPCz w ramach szkolenia wstępnego (aplikacja ogólna i aplikacja sędziowska). Należy także organizować na bieżąco szkolenia specjalistyczne, poświęcone konkretnym zagadnieniom (często wynikającym z jednego wyroku ETPCz oraz późniejszych spraw powtarzalnych, istotnych dla określonego pionu orzecznictwa), po to, by ograniczyć zdarzające się czasami w dziesiątkach czy setkach spraw, decyzje organów krajowych uznane za naruszenie Konwencji.
- e) Krajowa Rada Sądownictwa uważa, że problematyka przekazywania informacji o wyrokach, ugodach i jednostronnych deklaracjach sądom i sędziom powinna być przedmiotem dyskusji w samym środowisku sędziowskim, w celu opracowania najbardziej skutecznych metod przekazywania i analizy takich informacji (np. na zgromadzeniach sędziów). Wymaga to zbadania sytuacji obecnej (z informacji uzyskanych przez KRS wynika bowiem, że praktyka w różnych sądach jest odmienna), wymiany doświadczeń między sądami i sędziami oraz zaproponowania standardów postępowania (dobrych praktyk). Rada rozważy w związku z tym celowość zorganizowania konferencji służącej wymianie doświadczeń oraz omówienia tych zagadnień w środowisku sędziowskim. Warto także zwrócić uwagę na to, że gromadzenie odpowiednich informacji oraz analiza orzeczeń sądów polskich dotyczących praw i wolności obywatelskich oraz praw człowieka, w tym zawartych w nich odniesień do Konwencji i orzecznictwa ETPCz, wymagają wprowadzenia rejestrowania tematycznego takich spraw. Krajowa Rada Sądownictwa poddaje Ministerstwu Sprawiedliwości pod rozwagę ewentualne wprowadzenie symboli spraw sądowych z zakresu ochrony praw człowieka, co pozwoliłoby na wyodrębnienie spraw należących do tej kategorii i szybkie ich odszukanie spośród wielu innych spraw sądowych.
- f) Krajowa Rada Sądownictwa dostrzega potrzebę rewizji zasad i sposobów sprawowania nadzoru administracyjnego nad tymi sprawami sądowymi, w których doszło do wydania wyroku przez ETPCz, do zawarcia ugody z Rządem lub złożenia przez Rząd jednostronnej deklaracji uznającej naruszenie, a sprawa przed polskim sądem nadal jest w toku. Jest to kwestia delikatna, ponieważ nadzór administracyjny nigdy nie powinien wkraczać w merytoryczne rozstrzygnięcia sprawy, co mogłoby naruszać niezawisłość sędziowską. Jednak pogłębiona analiza przyczyn powtarzających się naruszeń Konwencji i monitorowanie nadal toczących się postępowań już po ich stwierdzeniu mogłoby przyczynić się do rozwiązania problemu systemowych przyczyn tych naruszeń (np. przewlekłości postępowań cywilnych w sprawach rozpoznawanych w trybie nieprocesowym, w szczególności spraw działowych).

Wykonywanie wyroków ETPCz nie obejmuje tylko wypłacenia przez Rząd RP stosownego zadośćuczynienia (*just satisfaction*) osobie, której prawa chronione Konwencją zostały naruszone. Wykonanie orzeczenia ETPCz powinno polegać także na przedsięwzięciu środków (podjęciu działań) zapobiegających podobnym naruszeniom w przyszłości. Temu może służyć opracowanie odpowiednich programów

szkoleniowych dla sędziów (w ramach szkolenia wstępnego oraz ustawicznego), a także podjęcie stosownych działań przez osoby sprawujące nadzór administracyjny nad działalnością sądów powszechnych (w szczególności prezesów sądów działających przez/z pomocą sędziów wizytatorów).

❖ W stanowisku z 15 grudnia 2011 r.²⁹ Krajowa Rada Sądownictwa wyraziła zdecydowany sprzeciw wobec podejmowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości decyzji zmierzających do zastosowania w sądach powszechnych przepisów ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. „o kontroli w administracji rządowej”. Sądy nie były wymienione w ustawie wśród wskazanych podmiotów, wobec których ustawa ma zastosowanie, a wykładnię rozszerzającą ten krąg w sposób dowolny Rada uznała za niedopuszczalną, przypominając, że zasady i zakres nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi określa ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Na marginesie Rada wskazała, że zastosowanie przepisów ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. do przeprowadzenia kontroli w sądach nie było intencją ustawodawcy w trakcie trwania procesu legislacyjnego i co za tym idzie projekt nie był przedstawiony Radzie do zaopiniowania.

1). Stanowiska i opinie Krajowej Rady Sądownictwa do projektów ustaw kodeksowych.

Krajowa Rada Sądownictwa wielokrotnie sygnalizowała niedopuszczalną częstotliwość zmian, jakim poddawane są ustawy rangi kodeksowej. Zwracała uwagę, że każda ingerencja w treść przepisów prawnych, szczególnie kodeksowych, powinna być przemyślana, rozważna oraz następować w ostateczności. Zbyt częste zmiany przepisów prawnych prowadzą do niestabilności systemu prawnego, do podważania zaufania społeczeństwa do tego systemu. Nie podnoszą także kultury prawnej w społeczeństwie. Rada wyrażała też pogląd, że zmiany Kodeksów są za częste i nieskoordynowane. Niedopuszczalna jest też powszechna praktyka dokonywania fragmentarycznych zmian w ramach, nawet najważniejszych z punktu widzenia funkcjonowania społeczeństwa, ustaw.

Z takimi zastrzeżeniami Rada opiniowała nadsyłane jej projekty dotyczące zmian kodeksowych, zgłaszając uwagi zarówno merytoryczne jak i techniczne. W 2011 r. dotyczyły one m.in. projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, 3 projektów ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania a także: ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, projektu ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny, Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska, projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw.

²⁹ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 15 grudnia 2011 r. w przedmiocie braku podstaw stosowania ustawy o kontroli w administracji rządowej w sądownictwie powszechnym.

❖ Po zapoznaniu się z przygotowanym przez Ministra Sprawiedliwości projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych ustaw³⁰ Krajowa Rada Sądownictwa generalnie pozytywnie zaopiniowała zaproponowane w nim zmiany, z zastrzeżeniem zmian dotyczących tzw. „rozprawy odmiejscowionej”. Rada zauważyła, że zaproponowane zmiany w zakresie koncepcji tej „rozprawy” nie uwzględniają nakazów określonych w powoływanej przez projektodawcę Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej (Dz.U. z 2007 r., Nr 135, poz. 950) oraz naruszają zasady określone w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. z 1993 Nr 61, poz. 284).

❖ Podobnie, co do zasady Krajowa Rada Sądownictwa pozytywnie zaopiniowała³¹ zmiany zaproponowane w projekcie ustawy o zapewnieniu bezpieczeństwa w związku z organizacją Turnieju Finałowego UEFA EURO 2012 oraz o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw - z wyjątkiem zmian dotyczących tzw. „rozprawy odmiejscowionej”.

Rada nie popierała proponowanego kształtu koncepcji tzw. „rozprawy odmiejscowionej”, albowiem nie została jednoznacznie uregulowana kwestia realizacji prawa do rzetelnego procesu sądowego, o którym mowa w art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka (...), a na którą powoływano się w treści uzasadnienia projektu. Realizacja wszystkich zasad określonych w tym przepisie mogła stać się według Rady niewykonalna. Zaproponowana regulacja prowadziła również do nieprzestrzegania zasad określonych w art. 5 oraz art. 17 tej Konwencji. Przepis art. 5 ust. 3 Konwencji *expressis verbis* stanowi, że każdy zatrzymany lub aresztowany powinien zostać niezwłocznie postawiony przed sędzią lub innym urzędnikiem wyznaczonym przez ustawę do wykonywania władzy sądowej i ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. We wskazanej wyżej konwencji o pomocy prawnej (...) w art. 10 określa się zasady, z których m.in. wynika, że organ sądowy nie tylko przesłuchuje ale również jest obecny w trakcie wykonywania tej czynności. Tymczasem proponowany kształt projektowanych zmian stanowił, że we wszystkich czynnościach sądowych przy użyciu urzędów technicznych umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość w miejscu przebywania sprawcy czy świadka bierze udział referendarz sądowy, asystent sędziego lub urzędnik zatrudniony w sądzie, w którego okręgu świadek przebywa. Żadna z wymienionych osób nie jest uprawniona do wykonywania władzy sądowej, o której mowa w Konwencji o ochronie praw człowieka (...) oraz nie jest też organem sądu wskazanym w Konwencji o pomocy prawnej (...). W tym świetle również propozycja, stanowiąca że złożenie wniosku o przeprowadzenie tzw. „rozprawy odmiejscowionej” jest równoznaczne z przekazaniem sprawy do dyspozycji sądu, budzi wątpliwości. Zdaniem Rady założenie przez projektodawcę, że instytucja takiej „rozprawy” ingeruje jedynie w abstrakcyjnie pojmowaną zasadę bezpośredniości i jej ograniczenie nie będzie miało negatywnego wpływu na wynik postępowania, jest błędne, bowiem zasada bezpośredniości należy do podstawowych zasad procesu.

³⁰ **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r.** w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw.

³¹ **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 20 kwietnia 2011 r.** w przedmiocie projektu ustawy o zapewnieniu bezpieczeństwa w związku z organizacją Turnieju Finałowego UEFA EURO 2012 oraz o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw.

❖ Krajowa Rada Sądownictwa³² zwróciła uwagę, że objęta inicjatywą legislacyjną propozycja wprowadzenia, do ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 93) Kodeks cywilny, instytucji „umowy darowizny na wypadek śmierci” w istocie stanowiła ponowną próbę przeforsowania rozwiązań normatywnych wadliwych jurydycznie i wątpliwych pod względem celowościowym (druk sejmowy nr 2116 z 29 maja 2009). Zasadnicze zastrzeżenia budziła już sama konstrukcja tej „umowy”, której projektodawca nadał kształt umowy o przeniesienie własności lub innych praw z zastrzeżeniem terminu. Praktyczne wykorzystanie projektowanej umowy darowizny na wypadek śmierci mogłoby pociągać za sobą szereg negatywnych konsekwencji tak dla samego darczyńcy, jego wierzycieli jak i najbliższej rodziny. Krajowa Rada Sądownictwa, nie podważając prawa inicjatywy ustawodawczej podmiotów uprawnionych zauważyła, że stanem pożądanym przy nowelizacji Kodeksów powinna być pozytywna opinia Komisji Kodyfikacyjnej, a Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego rozwiązania tego nie zaproponowała w równoległe rozpatrywanym i uchwalonym w dniu 11 marca 2011 r. projekcie zmian Kodeksu cywilnego w zakresie prawa spadkowego.

❖ Pozytywnie Rada zaopiniowała senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego³³.

Projekt przewidywał w każdej sytuacji wznowienia postępowania w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, konieczność prowadzenia postępowania od początku, co wynika z obowiązku sądu drugiej instancji przekazania sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji oraz obowiązku Sądu Najwyższego uchylecia orzeczeń sądu drugiej i pierwszej instancji oraz przekazania rozpoznania sprawy sądowi pierwszej instancji.

Krajowa Rada Sądownictwa akceptuje pogląd Trybunału Konstytucyjnego, wyrażony w postanowieniu z dnia 7 sierpnia 2009 r., S 5/09, „zgodnie z którym realizacja gwarancji możliwości rozpoznania sprawy od początku zależy od realiów prawnych i faktycznych danej sprawy, a konieczność powtórzenia postępowania może dotyczyć różnych jego faz.” Sam Trybunał Konstytucyjny nie zakłada zatem konieczności przekazania sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji w każdej sytuacji wznowienia postępowania na podstawie wynikającej z art. 401¹ k.p.c.

Krajowa Rada Sądownictwa wyraziła też aprobatę dla propozycji uregulowania możliwości wznowienia postępowania cywilnego, gdy potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego, działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską, co w praktyce oznacza wznowienie postępowania po wydaniu wyroku przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu, a wyjątkowo także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu.

❖ Opiniując projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw³⁴ Krajowa Rada Sądownictwa stwierdziła, że kompleksowa

³² **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 6 kwietnia 2011 r. w przedmiocie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw.

³³ **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 21 lipca 2011 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

³⁴ **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 22 lipca 2011 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw.

i gruntowna nowelizacja przepisów postępowania karnego stała się potrzebą chwili, gdyż obecny model postępowania karnego wyczerpał już swoje możliwości i nie jest w stanie przeciwdziałać występującej nazbyt często przewlekłości postępowań, czy też nadmiernej długotrwałości stosowanego tymczasowego aresztowania. Zgłaszając liczne uwagi Rada stwierdziła, że przyjęty w projekcie kierunek kontrydiktoryjności oraz oczekiwane przez praktyków rozszerzenie konsensualizmu procesowego z innymi zmianami, świadczą o tym, że powstaje nowy model postępowania karnego, wymagający od uczestników postępowania i od sądu zmiany stylu pracy, rezygnacji z dotychczasowych nawyków i zwyczajów, a zarazem realizacji nowych obowiązków. Uznała, że proponowane zmiany w zdecydowanej większości zasługują na pełną aprobatę, chociaż niektóre rozwiązania są przyjmowane z pewną dozą krytycyzmu, zwłaszcza przez niektórych praktyków, niedoceniających konieczności zgodności kodeksowych regulacji ze standardami unijnymi oraz z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Rada uznała za celowe rozważenie przez Komisję Kodyfikacyjną dalszej zmiany systemowej, a mianowicie wprowadzenia zasady oportunistyki procesowej, według której prokurator oskarża jedynie o to, co jest w stanie sprawnie udowodnić. Wprowadzenie tej zasady, a przynajmniej częściowego oportunistyki (wzorem niektórych państw zachodnich), zapewne przyczyniłoby się do poprawy sprawności postępowania karnego.

2). Stanowiska i opinie Krajowej Rady Sądownictwa do projektów innych ustaw.

Krajowa Rada Sądownictwa wyrażała również opinie w przedmiocie innych projektów ustaw np.: o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, o zmianie ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, o licencjach prawniczych i świadczeniu usług prawniczych, o ochronie informacji niejawnych oraz o zmianie niektórych ustaw, o odpowiedzialności odszkodowawczej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa, Prawo antykorupcyjne, o wykonywaniu kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym w systemie tygodniowym, a także projektów założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz do projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości, a także projektów ustaw dotyczących sądownictwa wojskowego.

❖ Za pożądaną inicjatywę Krajowa Rada Sądownictwa uznała projekt ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych³⁵. Rada odnotowała z zadowoleniem, że w projekcie odstąpiono od wielu rozwiązań skrytykowanych przez Radę.³⁶ W szczególności zrezygnowano ze wzmocnienia represji o charakterze prawnokarnym, na rzecz postępowania o charakterze cywilistycznym, z wyraźnie wyeksponowaną pozycją nieletniego i działania wychowawczego dla jego dobra. Za zasługujące na poparcie Rada uznała propozycje dotyczące: wprowadzenia jednolitej procedury w sprawach nieletnich, rezygnacji z podziału środków stosowanych wobec nieletnich na wychowawcze i poprawcze, wybór procedury cywilnej postępowania nieprocesowego, jako właściwej do spraw nieletnich, rezygnacji z przyznania statusu strony pokrzywdzonemu, który zachowuje określone prawa, uznania popełniania przez nieletniego czynów zabronionych za jeden (podstawowy) przejaw demoralizacji, a nie osobną podstawę wszczęcia postępowania, objęcie

³⁵ **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 10 lutego 2011 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

³⁶ Projekt ustawy – Kodeks nieletnich z lutego 2007 r., zaopiniowany przez Radę 1 czerwca 2007 r.

ustawą wszystkich wykroczeń, zastąpienie pojęcia „czyn karalny” pojęciem „czynu zabronionego. Prawidłowo uregulowano problematykę zatrzymania nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka, wzmocnienie pozycji instytucji uczestniczących w wychowaniu nieletniego, możliwość ponawiania kary nałożonej na rodziców oraz podwyższenie wysokości kary pieniężnej, rezygnację z możliwości warunkowego zawieszenia wykonania środka w postaci umieszczenia w zakładzie poprawczym, rezygnację z możliwości wymierzenia sprawcy kary w miejsce wykonania orzeczonego środka poprawczego lub z możliwości orzeczenia kary zamiast środka poprawczego.

Krytycznie natomiast Rada oceniła rozwiązania dotyczące:

pełnomocnika nieletniego – jako lepsze rozwiązanie uznała funkcjonującą instytucję obrońcy. Obrońca może działać tylko na korzyść osoby, której broni, a jego posiadanie stanowi jedną z podstawowych gwarancji procesowych;

mediacji – uznając, że w proponowanym ujęciu mogła przyczynić się do przewlekłości postępowania. Za wadliwe rozwiązanie uznała, by sąd rodzinny wstrzymywał się z zakończeniem procesu do czasu wykonania ugody;

jurysdykcji krajowej – wobec obszerności nowelizacji, Rada uznała, że warto byłoby uregulować również kwestię jurysdykcji krajowej w sprawach nieletnich. Obecne uregulowania są mało przejrzyste, a ustalenie jurysdykcji na podstawie art. 20 Upn w zw. z art. 1110 k.p.c. niewystarczające.

Zaniepokojenie Krajowej Rady Sądownictwa budził fakt, że tak ważny akt prawny, jak Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich, miał być nowelizowany fragmentarycznie, a prace nad różnymi częściami nowelizacji trwały w różnych organach i nie były spójne. Chociaż proponowane rozwiązania w większości są pożądane, powinny zostać opracowane łącznie. Samą ideę opracowania Kodeksu nieletnich Rada uznała za słuszną (choć projekt zawierał wiele bardzo złych rozwiązań - opinia Rady z 1 czerwca 2007 r.).

❖ Opiniując senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich³⁷ Rada zauważyła, że stanowi on de facto niemal pełną realizację założeń przedstawionych w „projekcie założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich” datowanym na 26 marca 2010 r., który wpłynął do Krajowej Rady Sądownictwa w maju 2010 r.

Ponieważ wymienione projekty nowelizacji pochodziły od różnych organów, wskazane było, zdaniem Rady, doprowadzenie do jednej, spójnej nowelizacji. Proponowane zmiany w przeważającej części były pożądane i zasługiwały na poparcie.

❖ Pozytywnie Krajowa Rada Sądownictwa zaopiniowała projekt ustawy o zmianie ustawy- Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych³⁸ stwierdzając zasadność wykreślenia z tej ustawy „komórki organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości w randze departamentu”.

³⁷ **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 10 lutego 2011 r. w przedmiocie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

³⁸ **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 13 maja 2011 r. w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Rada stwierdziła, że likwidacja stanowiska sędziowskiego z art. 24 § 1 pkt 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych zasługiwało na pełną aprobatę. Już w opinii z 11 marca 2010 roku Krajowa Rada Sądownictwa sygnalizowała wątpliwości, co do konstytucyjności dotychczas funkcjonujących przepisów umożliwiających powołanie (nie delegowanie) sędziego wojskowego sądu okręgowego na stanowisko urzędnicze w organach władzy wykonawczej bez zrzeczenia się stanowiska sędziego. Proponowane zmiany nie mogły też nasuwać wątpliwości w płaszczyźnie przepisów art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji statuujących zasadę nieusuwalności sędziów i wskazujących, że przeniesienie sędziego na inne stanowisko wbrew jego woli może nastąpić jedynie na mocy orzeczenia sądu i tylko w przypadkach określonych w ustawie. Projekt zmierzał do instytucjonalnego ujednoczenia zasad sprawowania zadań zwierzchniego nadzoru w zakresie organizacji i działalności administracyjnej sądów wojskowych z ustawą – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz umożliwił bardziej elastyczne kształtowanie wewnętrznej struktury Ministerstwa Sprawiedliwości wobec zniesienia swoistej regulacji wymuszającej utworzenie odrębnego „Departamentu Sądów Wojskowych”, co zasługuje także na pozytywną ocenę.

❖ Krajowa Rada Sądownictwa, nie sprzeciwiając się idei opracowania przepisów ogólnych prawa administracyjnego³⁹, zwróciła uwagę na konieczność poddania przygotowanego projektu szczegółowej analizie systemowej, przede wszystkim z punktu widzenia zgodności z Konstytucją, a także innymi ustawami. W związku z powyższym postulowała, aby przygotowanie i przyjęcie tej ustawy nastąpiło w trybie przewidzianym dla kodeksów i zostało poprzedzone szerokimi konsultacjami w środowisku doktryny i praktyki stosowania prawa administracyjnego.

❖ Negatywnie, co do zasady, Krajowa Rada Sądownictwa zaopiniowała⁴⁰ przedstawione założenia do ustawy o niektórych sposobach unikania konfliktu interesów.

Przytaczając szereg danych statystycznych projektodawca wskazał, ogólnie mówiąc, że problem korupcji w Polsce narasta. Z danych tych jednak wynikało, że poziom wykrywalności tzw. przestępstw korupcyjnych jest bardzo wysoki, bowiem sięga blisko 99 %. Oznacza to, że obowiązujące rozwiązania są bardzo dobre i wydajne, należało więc rozważyć, czy rzeczywiście istniała potrzeba ich zmiany. Zdaniem autorów projektu, wzrost poziomu korupcji w Polsce wynikał z faktu, że coraz więcej przestępstw tego typu jest wykrywanych i coraz więcej zapada wyroków skazujących za takie czyny. Dynamika wzrostu w tym zakresie jest rzeczywiście bardzo duża. Pomijając dane dotyczące „stwierdzenia” przestępstw przez policję i prokuraturę w postępowaniu przygotowawczym (bowiem wniesienie aktu oskarżenia jeszcze nie świadczy o zaistnieniu przestępstwa) i opierając się wyłącznie na danych dotyczących prawomocnych skazań należało stwierdzić, że między rokiem 2004 a 2008 ich liczba wzrosła o ponad 100 %. Nie musiało to jednak oznaczać wzrostu przestępczości w tej sferze, lecz wskazywało raczej na coraz skuteczniejsze ściganie i coraz sprawniejsze działania organów zarówno ochrony prawnej, jak i wymiaru sprawiedliwości. Rada wskazała, że ograniczenie konstytucyjnych praw i wolności, jest wprawdzie dopuszczalne, ale musi być dokonane

³⁹ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r. w sprawie komisijnego projektu ustawy – Przepisy ogólne prawa administracyjnego.

⁴⁰ Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 czerwca 2011 r. w przedmiocie projektu założeń projektu ustawy o niektórych sposobach unikania konfliktu interesów.

z ważnych przyczyn i przy zachowaniu zasady proporcjonalności oraz środków niezbędnych. Rada podkreśliła, że należy pamiętać o fundamentalnej zasadzie domniemania niewinności. Podmiot upoważniony do ścigania przestępstw (CBA – w pewnym zakresie) powinien otrzymywać „sprawę” obywatela (a w zasadzie każdej osoby poddanej prawu polskiemu, choćby nie posiadała obywatelstwa) dopiero, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa. Natomiast, jeśli podejrzenie takie nie zachodzi, Państwo dysponuje organami spełniającymi funkcje nadzorcze i kontrolne, jakimi w zakresie majątkowym są organy skarbowe.

Liczne krytyczne uwagi Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła w **przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych**.⁴¹

3). Stanowiska i opinie Krajowej Rady Sądownictwa do projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości.

Krajowa Rada Sądownictwa dostrzegła potrzebę zmian w strukturze organizacyjnej sądownictwa gospodarczego i pracy. Opiniując projekt rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości⁴² w tym przedmiocie zauważyła, że koszty związane z ewentualną reorganizacją omawianych pionów sądownictwa nie zostały przewidziane w budżecie na rok 2011. Nadto, uzasadnienie projektowanych rozporządzeń zawierało analizę obciążeń pracy sędziów, natomiast nie zawierało analizy obciążeń i potrzeb sądów przejmujących rozpoznawanie spraw w odniesieniu do kadry urzędniczej oraz zabezpieczenia technicznego. Podobne zastrzeżenie dotyczyło braku analizy dostępności sądu dla obywateli wynikającej z odległości dzielących sądy, w których jednostki są znoszone.

4). Stanowiska i opinie Krajowej Rady Sądownictwa do projektów planów finansowych dla sądów powszechnych

Krajowa Rada Sądownictwa na podstawie art. 178 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2001 r. Nr 98, poz.1070 ze zm.) oraz art. 4 § 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz.U. z 2007 r., Nr 226, poz. 1676 ze zm.) przedstawiła Ministrowi Sprawiedliwości oraz Ministrowi Obrony Narodowej opinię o opracowanym projekcie planu dochodów i wydatków sądów powszechnych i wojskowych na 2012 rok⁴³, zgłaszając następujące uwagi:

Rada stwierdziła, że przedstawione projekty planów finansowych sądów powszechnych i sądów wojskowych na 2012 rok są wystarczające dla wykonywania zadań wymiaru sprawiedliwości w dotychczasowym zakresie, nie stwarzają jednak podstaw do dalszego likwidowania zaległości niezalutwowanych spraw i niedostatecznie uwzględniają wieloletnią tendencję wzrostu wpływu spraw do sądów. Utrzymująca się od wielu lat progresja wzrostu nakładów na sądownictwo została znacząco obniżona, co może mieć negatywny wpływ na realizację konstytucyjnych zadań wymiaru sprawiedliwości. Od 2010 roku nastąpiło przede wszystkim znaczące

⁴¹ **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 16 czerwca 2011 r. w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

⁴² **Opinia Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 10 lutego 2011 r. w przedmiocie projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości zmieniających rozporządzenia:

- w sprawie utworzenia sądów pracy i sądów ubezpieczeń społecznych;

- w sprawie utworzenia sądów gospodarczych.

⁴³ **Uchwała Nr 1141/2011 Krajowej Rady Sądownictwa** z dnia 20 kwietnia 2011 r. w sprawie wniosku do Ministra Sprawiedliwości oraz do Ministra Obrony Narodowej o opracowanie projektu planu dochodów i wydatków sądów powszechnych i sądów wojskowych.

ograniczenie inwestycji pomimo istnienia realnych i koniecznych do natychmiastowej realizacji potrzeb zgłaszanych przez poszczególne apelacje. Zaniepokojenie Krajowej Rady Sądownictwa wzbudziło planowane całkowite wstrzymanie wzrostu zatrudnienia urzędników i asystentów, w sytuacji gdy oczekuje się polepszenia skuteczności działania wymiaru sprawiedliwości. Przy wzroście ilości spraw i poszerzającej się corocznie kognicji sądów właściwe funkcjonowanie poszczególnych jednostek wymaga w niektórych wypadkach wzmocnienia etatowego kadry urzędniczej i asystenckiej. Potrzeby te są realizowane w praktyce przez zawierane umowy zlecenia, które zdaniem Rady w niedostatecznym stopniu gwarantują profesjonalne i kompetentne wykonywanie zadań pomocniczych w wymiarze sprawiedliwości.

Krajowa Rada Sądownictwa podkreśliła przy tym, że nie postuluje zwiększenia ilości etatów sędziowskich, bowiem nie stanowi to właściwego środka do zmniejszenia zaległości orzeczniczych. Mając na uwadze rozszerzenie zakresu spraw rozpoznawanych przez referendarzy Rada wyraziła zaniepokojenie brakiem planowanego wzrostu zatrudnienia w tej grupie zawodowej, a planowane zwiększenie zatrudnienia wyłącznie w elektronicznym postępowaniu upominawczym uznała za niewystarczające. Zwróciła uwagę, na fakt, że pilna i niezafatwiona od ubiegłego roku pozostała też sprawa nieobsadzonych etatów asystenckich. Rada uznała za niezbędne wystąpienie z inicjatywą ustawodawczą, która umożliwi pełnienie tej funkcji przez osoby po ukończonych wyższych studiach prawniczych, w sytuacji braku kandydatów spełniających aktualne wymogi.

Krajowa Rada Sądownictwa podkreśliła konieczność uwzględnienia w planach finansowych zagwarantowanego ustawowo podwyższenia wynagrodzeń sędziów w 2012 roku z uwagi na wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce. Rada miała świadomość, że nie zostały jeszcze ogłoszone dane Głównego Urzędu Statystycznego o wysokości wynagrodzeń w drugim kwartale 2011 roku. Postulowała jednak, by w przyszłorocznych planach Minister Sprawiedliwości polecił dyrektorom sądów uwzględnienie tego wzrostu w oparciu o prognozowaną wysokość płac, jeżeli do konstruowania budżetu sądów dojdzie ponownie przed ogłoszeniem wspomnianych danych.

Zgłaszając powyższe uwagi i zastrzeżenia Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o dołączenie uchwały do planu budżetu sądów powszechnych oraz planu budżetu obrony narodowej w zakresie sądów wojskowych na 2012 rok i skierowanie ich do Ministra Finansów oraz przedstawienie Radzie ostatecznej wersji budżetów na 2012 rok.

IV. Sprawy z zakresu etyki zawodowej oraz spraw dyscyplinarnych.

Krajowa Rada Sądownictwa zgodnie z ustawową kompetencją do wniesienia odwołania od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego I instancji (art. 121 § 1 usp) oceniała wyroki tych sądów pod kątem celowości ich zaskarżenia i podejmowała stosowne decyzje po rozpatrzeniu przedstawionych propozycji przez Komisję ds. Odpowiedzialności Dyscyplinarnej Sędziów.

W 2011 r. do Krajowej Rady Sądownictwa wpłynęły sprawy dyscyplinarne dotyczące **106** sędziów, które zostały przedstawione Krajowej Radzie Sądownictwa na posiedzeniach plenarnych, w tym **57** nieprawomocnych wyroków sądów dyscyplinarnych.

Rada podjęła:

- 2 uchwały o wniesieniu odwołań od wyroków Sądów Apelacyjnych - Sądów Dyscyplinarnych na niekorzyść obwinionych sędziów,
- uchwałę w przedmiocie wystąpienia do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w SA w Warszawie z żądaniem podjęcia czynności dyscyplinarnych w stosunku do jednego z sędziów sądów okręgowych w związku z uprawdopodobnieniem popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 107 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w związku z czynem opisanym w piśmie osoby skarżącej.

Współdziałając z Rzecznikiem Dyscyplinarnym Sędziów Sądów Powszechnych Krajowa Rada Sądownictwa w dniach 18-21 września 2011 r. w Szklarskiej Porębie, zorganizowała konferencje Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądach Apelacyjnych i Okręgowych. Tematem szkolenia były „Wybrane zagadnienia z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów na tle środków odwoławczych wnoszonych w sprawach dyscyplinarnych”, „Przegląd aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach dyscyplinarnych” oraz Czy i w jakim zakresie zasady etyki zawodowej sędziów będą miały zastosowanie, jako materialne podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej?”

V. Rozpatrywanie skarg i wniosków.

Analizy skarg i wniosków wpływających do Rady od osób indywidualnych dokonują komisje stałe Krajowej Rady Sądownictwa: **Komisja ds. Skarg i Wniosków, Komisja ds. Wizytacji i Lustracji, Komisja ds. Etyki Zawodowej Sędziów i Komisja ds. Odpowiedzialności Dyscyplinarnej Sędziów.**

W 2011 roku do Biura Krajowej Rady Sądownictwa wpłynęły 1393 skargi i wnioski od 658 osób oraz 14 skarg anonimowych.

Do Komisji ds. Wizytacji i Lustracji kierowane były skargi lub wnioski o przeprowadzenie lustracji lub wizytacji pracy sędziego lub sądu w związku z podejmowanymi czynnościami lub zaniechaniem ich podejmowania. W jednym wypadku Krajowa Rada Sądownictwa podjęła uchwałę o przeprowadzeniu lustracji pracy sędziów jednego z sądów rejonowych.

Komisja ds. Odpowiedzialności Dyscyplinarnej Sędziów rozpoznała 142 skargi. Tylko w jednej sprawie wystąpiła do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego z żądaniem podjęcia czynności dyscyplinarnych w stosunku do sędziego sądu okręgowego.

Komisja ds. Etyki Zawodowej Sędziów zbadała 14 spraw. 65 spraw rozpoznała Komisja ds. Skarg i Wniosków, z czego 5 spraw przekazała Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Sędziów Sądów Powszechnych. Rada przeprowadziła też postępowanie wyjaśniające w sprawie dotyczącej śmierci sędzi sądu rejonowego w trakcie pracy. Uznała, że brak jest podstaw do powiązania przyczynowego tej śmierci z warunkami pracy. Jednocześnie stwierdziła jednak, że nadzór administracyjny nad pracą tej sędzi był zbyt skomasowany i za bardzo zbiurokratyzowany.

Treść skarg i wniosków, które wpływały do Rady wskazuje, iż nadal jej kompetencje i rola ustrojowa nie są społeczeństwu bliżej znane. Osoby kierujące tego typu pisma głównie domagają się interwencji w swojej sprawie i podjęcia określonych działań procesowych, tj. przede wszystkim ingerencji w toczące się postępowanie sądowe lub nawet w postę-

powania już prawomocnie zakończone. Żądały one zmiany zapadłego w sprawie orzeczenia, zarówno kończącego postępowanie jak i incydentalnego, wyłączenia sędziów lub nawet sądu, spowodowania podjęcia przez sąd określonych działań, np. dopuszczenia dowodu lub dokonania określonej oceny dowodów już przeprowadzonych, itp. Osoby skarżące informują też, że wyrok zapadł nie taki jakiego się spodziewali, sędzia był stronnicy i podnosił głos na jedną ze stron a drugą wyraźnie preferował itp.

Komisje rozpatrują skargi w zależności od tego, czego dotyczą – zachowania sędziego, wyroku czy interpretacji przepisów prawa. Krajowa Rada Sądownictwa ocenia czy skarga jest zasadna. W postępowaniu skargowym właściwa komisja zapoznaje się także z opiniami prezesów, sędziów, wzywa również świadków – co zdarza się niejednokrotnie. Jeżeli zebrany w sprawie materiał nie potwierdza stawianych sędziemu zarzutów, składający skargę jest o tym informowany. Jeżeli zarzuty się potwierdzają, skarga wraz z zebraniem materiałem jest przekazywana właściwemu zastępcy rzecznika dyscyplinarnego celem przeprowadzenia czynności dyscyplinarnych.

VI. Działalność Rady na arenie międzynarodowej. Spotkania w Radzie, kontakty z innymi Radami Sądownictwa i organizacjami międzynarodowymi.

W 2011 r. członkowie Rady brali czynny udział w pracach:

- ✓ Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa [ENCJ]
- ✓ Rady Konsultacyjnej Sędziów Europejskich [CCJE] i w panelach eksperckich Rady Europy oraz
- ✓ grup roboczych.

Pierwsze spotkanie integracyjne, wspólne dla wszystkich projektów, odbyło się w dniach 15 – 16 września 2011 r. w Hadze.

Poza tym odbyło się 15 spotkań grup roboczych do spraw projektu:

- „Rady Sądownictwa”,
- „Jakość i terminowość”,
- „Zaufanie publiczne i wzajemne”,
- „Rozwój i standardy w sądownictwie”,
- „Wymiar sprawiedliwości, społeczeństwo i media”,
- „Reformy wymiaru sprawiedliwości w Europie”.

Członkowie Rady w 2011 r. brali udział w:

- ✓ konferencji „Reformy Sądownictwa - przeszłość i przyszłość” w Bratysławie (20 - 22 stycznia),
- ✓ sympozjum dotyczącym reformy sądownictwa tureckiego w Stambule (24 - 27 października),
- ✓ XXIV Kongresie Prawników „Narodowe Kultury Prawne w zglobalizowanym świecie” w Pradze (24 - 28 października).

Odbyły się również 2 oficjalne rewizyty delegacji Rady w Irlandii (w dniach 10 - 13 lipca) na zaproszenie Rady Służb Sądowych tego kraju i we Włoszech - w dniach 19 - 22 października.

Na zaproszenie Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa przebywały w Polsce

- ✓ delegacja Najwyższej Rady Sądownictwa Republiki Włoskiej;
- ✓ delegacja Rady Sądownictwa Litwy na czele z przewodniczącym Gintarasem Kryževiciusem.

Rada w swojej siedzibie zorganizowała cztery spotkania z delegacjami zagranicznymi, przebywającymi w Polsce:

- 6-osobową delegacją sędziów z Gruzji (3 czerwca);
- 6-osobową delegacją posłów z Komisji Ustawodawczej Rady Narodowej Republiki Słowackiej (17 czerwca),
- delegacją Sądu Najwyższego Republiki Portugalii (7 września),
- 17-osobową delegacją Wyższej Komisji Kwalifikacyjnej Sędziów Ukrainy (25 października).

VII. Uehonorowanie sędziów odchodzących w stan spoczynku.

Krajowa Rada Sądownictwa, poczynając od 2008 roku⁴⁴, uroczystość wyrażała podziękowanie zasłużonym sędziom odchodzącym w stan spoczynku za wieloletnią pracę dla wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie z postanowieniami Regulaminu⁴⁵ z dnia 16 kwietnia 2010 r. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwały w sprawie podziękowania zasłużonym sędziom, którzy przeszli w stan spoczynku uznaniowo, na wniosek właściwego prezesa sądu lub z własnej inicjatywy. Prezesi sądów kierując do Rady wnioski zobowiązani zostali do przedstawiania ich wraz ze szczegółowymi uzasadnieniami wykazującymi wyjątkowość zasług sędziego dla wymiaru sprawiedliwości oraz z aktami osobowymi sędziów.

Wnioski skierowane do Rady podlegają wstępnie opracowaniu przez trzyosobowe zespoły, które następnie przedstawiają je Radzie wraz z opinią. Procedura ta stosowana jest odpowiednio w przypadku pośmiertnego uehonorowania sędziego. W 2011 r. Krajowa Rada Sądownictwa postanowiła uroczystość podziękować i wyróżnić medalem „Zasłużony dla Wymiaru Sprawiedliwości – Bene Merentibus Iustitiae” 37 sędziów podejmując 10 uchwał o uehonorowaniu, przy czym w stosunku do 5 sędziów w stanie spoczynku nie uwzględniła wniosków o uehonorowanie.

Uroczystości wręczenia podziękowań odbywają się co najmniej raz w roku w siedzibie Krajowej Rady Sądownictwa. Wręczenia podziękowań dokonuje Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa w obecności członków Rady i Szefa Biura Krajowej Rady Sądownictwa. Do udziału w uroczystości zapraszani są uehonorowani sędziowie oraz prezesi właściwych sądów. Mogą w niej także brać udział osoby najbliższe sędziego. W sytuacji pośmiertnego uehonorowania sędziego zapraszane są osoby najbliższe zmarłego. Organizacja uroczystości wręczenia podziękowań powierzona została Szefowi Biura Krajowej Rady Sądownictwa.

W siedzibie Krajowej Rady Sądownictwa w dniu 27 września 2011 r. odbyła się debata redakcyjna kwartalnika „Krajowa Rada Sądownictwa” - „Zasady etyki sędziowskiej – teoria i praktyka”, w której uczestniczyli członkowie KRS, najważniejsi przedstawiciele władzy sądowniczej, eksperci, naukowcy oraz przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, w tym:

⁴⁴ Uchwała KRS Nr 184/2007 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 listopada 2007 r.

⁴⁵ Uchwała KRS Nr 692/2010 z dnia 16 kwietnia 2010 r. w sprawie uehonorowania sędziów, którzy przeszli w stan spoczynku. Regulamin w sprawie określenia zasad i trybu uehonorowania sędziów, którzy przeszli w stan spoczynku - stanowi załącznik do uchwały.

Pierwszy Prezes SN Stanisław Dąbrowski, Prezes NSA prof. Roman Hauser, a także SSN Teresa Flemming-Kulesza, SSN w stanie spoczynku Teresa Romer, SNSA Irena Kamińska Prezes Stowarzyszenia Sędziów Polskich Themis, SSO Maciej Strączyński Prezes Stowarzyszenia Sędziów Polskich Iustitia, SSO Anna Czapracka - Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Magdalena Najda - Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, adwokat Andrzej Michałowski, dr Paweł Skuczyński UW, dr Adam Bodnar Helsińska Fundacja Praw Człowieka, dr hab. Krzysztof Grajewski redaktor naczelny kwartalnika „Krajowa Rada Sądownictwa”, Krzysztof Pluta Wolters Kluwer Polska, Bogdan Bugdalski Wolters Kluwer Polska, Klaudiusz Kaleta Wolters Kluwer Polska, Joanna Rossa Wolters Kluwer Polska.⁴⁶

⁴⁶ **Relacja z debaty** ukazała się w kwartalniku KRS nr 4/2011, a zapis w formacie DVD zamieszczony został na stronie <http://tv.wolterskluwer.pl/Home/Index/397>.

VIII. Postulaty Rady co do aktualnych problemów i potrzeb wymiaru sprawiedliwości.

1. Ze względu na utrzymującą się w dalszym ciągu szkodliwą praktykę wielokrotnych i często nieprzemyślanych nowelizacji ustaw o charakterze kodeksowym, powodujących nawet u profesjonalistów dezorientację co do obowiązującego prawa w toczących się postępowaniach sądowych i coraz większe problemy interpretacyjne biorące się z systemowej niespójności nowych rozwiązań z przepisami dotychczasowymi, Rada ponownie apeluje, aby zmiany kodeksów dokonywane były znacznie rzadziej niż obecnie, za to w sposób kompleksowy i z zachowaniem odpowiednio długiego *vacatio legis*. W świetle dotychczasowych doświadczeń za nadmierną i nie zawsze usprawiedliwioną efektami należy uznać wiarę władzy ustawodawczej i wykonawczej w moc sprawczą szybkich i częstych nowelizacji kluczowych ustaw dla osiągnięcia celów społecznych czy gospodarczych zakładanych nierzadko pod wpływem odosobnionych i negatywnych zjawisk społecznych bądź bieżących wydarzeń. Osiągnięcie tych celów możliwe bywa bez potrzeby zmian prawa, zwłaszcza idących w kierunku uczynienia go bardziej kazuistycznym. Często wystarcza poprawna i możliwie jednolita (z pomocą Sądu Najwyższego) jego wykładnia dokonywana przez sądy, której umiejętność sędziowie powinni nabywać podczas profesjonalnie przygotowanych i przeprowadzonych szkoleń zawodowych.
2. Podobnie jak w latach ubiegłych, Rada konsekwentnie postuluje zmianę obecnie obowiązującego modelu aplikacji sędziowskiej poprzez likwidację kosztownej i nieprzynoszącej efektów aplikacji ogólnej oraz zapewnienie Radzie właściwych kompetencji i rzeczywistego wpływu na proces kształcenia przyszłych i obecnych sędziów oraz kadr wymiaru sprawiedliwości odpowiednich do jej ustrojowej pozycji i porównywalnych z posiadanym przez większość rad sądownictwa w krajach Unii Europejskiej.
3. W ramach postulowanej nowelizacji ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury koniecznym jest zapewnienie Radzie realnego wpływu na program szkolenia aplikantów, sędziów i innych przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości oraz na dobór wykładowców.
4. W związku z częstymi przypadkami przedstawiania Krajowej Radzie Sądownictwa do zaopiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących sądownictwa i sędziów znajdujących się na wstępnym etapie prac legislacyjnych, które w dalszym ich toku ulegają daleko idącym modyfikacjom, a następnie kierowane są do Sejmu bez zasięgnięcia opinii Rady co do ostatecznego ich kształtu, Rada uważa za konieczne ustawowe uregulowanie tej kwestii, gdyż dotychczasowy stan prawny i towarzysząca mu praktyka utrudniają wypełnianie podstawowego zadania nałożonego na nią w art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z 12 maja 2011 roku. Ustawowej regulacji wymaga też proces konsultacji projektów aktów prawnych dotyczących wymiaru sprawiedliwości przez środowisko sędziowskie.
5. Istniejące liczne wakaty na stanowiskach asystentów sędziów, zwłaszcza w sądach rejonowych i towarzyszące im zjawisko obchodzenia prawa polegające na zawieraniu przez prezesów sądów umów zlecenia z osobami niespełniającymi warunków formalnych do zatrudnienia w charakterze asystentów, a wykonującymi w godzinach pracy sądów identyczne obowiązki jak asystenci sędziów, uzasadniają bardzo pilną potrzebę dokonania

zmian w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych, które umożliwią wszystkim absolwentom wyższych studiów prawniczych ubieganie się o pracę w charakterze asystenta sędziego z ewentualnym obowiązkiem odbycia odpowiedniego stażu i zdania stosownego egzaminu po jego zakończeniu.

6. Rada dostrzega również problem braku precyzyjnie określonych zasad podejmowania przez kolejnych Ministrów Sprawiedliwości decyzji w przedmiocie przenoszenia sędziów na ich wnioski na inne miejsca służbowe. Dla większej przejrzystości tych decyzji, w celu przekonania nie tylko zainteresowanych sędziów o tym, że nie zapadają one arbitralnie konieczne jest, zdaniem Rady, doprecyzowanie przepisów ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych w tym zakresie przez zapewnienie możliwości odwołania się przez sędziego od tej decyzji do Sądu Najwyższego.
7. Odnosząc się negatywnie do „zamrożenia” wynagrodzeń sędziowskich, Rada przyłączyła się do wniosku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, kwestionującego konstytucyjność tej zmiany legislacyjnej. Rada stanowczo postuluje przywrócenie dotychczasowego mechanizmu wynagrodzeń sędziowskich, którego podstawą jest przeciętny poziom wynagrodzeń w gospodarce w drugim kwartale roku poprzedniego, podawany przez prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.
8. Rada postuluje również „odmrożenie” waloryzacji płac urzędników sądowych i asystentów sędziów pozostających od wielu lat na niezmiennym poziomie. Utrzymywanie takiej sytuacji płacowej tej grupy pracowników sądów może doprowadzić, zwłaszcza w dużych aglomeracjach miejskich, do tego, że najbardziej wartościowi z nich zrezygnują z pracy w sądach i zaczną szukać zatrudnienia gwarantującego im wyższe wynagrodzenia.
9. Dotychczasowe doświadczenia Rady związane z rozpatrywaniem i oceną kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziego, z których wynika, że adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy tylko w niewielkiej liczbie kandydują na te stanowiska, a przeważają (i częściej, niż inni są przedstawiani Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie) referendarze sądowi oraz asystenci sędziów, wskazują na celowość powrotu do instytucji asesora sądowego, bądź „sędziego na próbę” z odpowiednio ustalonym zakresem spraw, które mogą rozpoznawać, gdyż dopiero analiza orzecznictwa takich osób pozwoli na miarodajną ocenę ich przydatności do zawodu.
10. Rada podtrzymuje swój ubiegłoroczny postulat co do potrzeby zwiększenia przejrzystości procedur wyłaniania kandydatów na sędziów Trybunału Konstytucyjnego oraz polskich sędziów w sądach i trybunałach międzynarodowych (Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejski Trybunał Praw Człowieka) oraz zagwarantowania Radzie przedstawiania organom decyzyjnym opinii o tych kandydatach.

IX. Działalność Krajowej Rady Sądownictwa w 2011 roku - dane statystyczne.

Krajowa Rada Sądownictwa obradowała:

Data posiedzenia	dni	liczba posiedzeń	liczba uchwał (w sprawach osobowych i problemowych)
11-14 stycznia	4	1	319
8-11 lutego	4	1	334
8-11 marca	4	1	321
5-8 kwietnia	4	1	167
20 kwietnia	1	1	2
10-13 maja	4	1	315
30-31 maja	2	1	2
14-16 czerwca	3	1	306
6 lipca	1	1	109
19-22 lipca	4	1	26
13-15 września	3	1	114
11-14 października	4	1	27
15-18 listopada	4	1	26
6-7 grudnia	2	1	14
13-16 grudnia	4	1	98
	48	15	2180

UCHWAŁY W SPRAWACH KADROWYCH DOTYCZYŁY W SZCZEGÓLNOŚCI:

przedstawienia Prezydentowi z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
11-14 stycznia	x	x	x	x	5	24	x	x	29
8-11 lutego	x	x	1	x	3	24	x	x	28
8-11 marca	x	x	4	1	6	31	x	x	42
5-8 kwietnia	x	x	2	3	4	14	x	x	23
10-13 maja	1	x	2	3	19	11	x	x	36
14-16 czerwca	x	9	1	2	15	15	x	x	42
6 lipca	2	x	x	1	1	7	x	x	11
19-22 lipca	x	x	x	3	4	x	x	x	7
13-15 września	x	x	1	x	3	4	3	x	11
11-14 października	x	x	x	3	12	23	x	x	38
15-18 listopada	x	x	x	2	5	18	x	x	25
6-7 grudnia	x	x	x	x	5	15	x	x	20
13-16 grudnia	2	1	2	3	15	11	x	x	34
	5	10	13	21	97	197	3	x	346

umorzenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
11-14 stycznia	x	x	x	x	x	31	x	x	31
8-11 lutego	x	x	x	x	x	42	x	x	42
8-11 marca	x	x	x	x	x	15	x	x	15
5-8 kwietnia	x	x	x	x	x	5	x	x	5
10-13 maja	x	x	5	1	8	78	x	x	92
14-16 czerwca	x	x	x	x	1	13	x	x	14
6 lipca	x	x	x	x	x	6	x	x	6
19-22 lipca	x	x	2	x	4	9	x	x	15
13-15 września	x	x	x	x	19	75	x	x	94
11-14 października	x	x	x	x	x	11	x	x	11
15-18 listopada	x	x	x	x	x	1	x	x	1
6-7 grudnia	x	x	x	x	x	4	x	x	4
13-16 grudnia	x	x	1	x	21	66	x	x	88
	x	x	8	1	53	356	x	x	418

nieprzedstawienia Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
11-14 stycznia	x	x	x	x	7	224	x	x	231
8-11 lutego	x	x	5	x	6	242	x	x	253
8-11 marca	x	x	20	3	4	230	x	x	257
5-8 kwietnia	x	x	8	x	2	124	x	x	134
10-13 maja	x	x	22	11	45	98	x	x	176
14-16 czerwca	x	7	12	4	22	200	x	x	245
6 lipca	x	x	1	3	5	82	x	x	91
13-15 września	x	x	10	x	12	39	2	x	63
11-14 października	x	x	x	1	19	263	x	x	283
15-18 listopada	x	x	x	x	x	265	x	x	265
6-7 grudnia	x	x	x	x	20	144	x	x	164
13-16 grudnia	x	x	x	x	62	140	172	x	374
	x	7	78	22	204	2051	172	x	2536

przeniesienia sędziego w stan spoczynku na wniosek Kolegium Sądu

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
11-14 stycznia	x	x	x	x	x	1	x	x	1
8-11 lutego	x	x	x	x	1	x	x	x	1
8-11 marca	x	x	x	x	x	1	x	x	1
5-8 kwietnia	x	x	x	x	x	2	x	x	2
10-13 maja	x	x	x	x	1	1	x	x	2
14-16 czerwca	x	x	x	x	1	1	x	x	2
13-15 września	x	x	x	x	x	3	x	x	3
15-18 listopada	x	x	x	x	x	3	x	x	3
6-7 grudnia	x	x	x	x	x	1	x	x	1
13-16 grudnia	x	x	1	x	x	x	x	x	1
	x	x	1	x	3	13	x	x	17

odmowy przeniesienia sędziego w stan spoczynku na wniosek Kolegium Sądu

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
14-16 czerwca	x	x	x	x	x	1	x	x	1
13-15 września	x	x	x	x	1	1	x	x	2
15-18 listopada	x	x	x	x	x	1	x	x	1
6-7 grudnia	x	x	x	x	x	1	x	x	1
	x	x	x	x	1	4	x	x	5

odroczenia rozpoznania wniosku o przeniesienia sędziego w stan spoczynku na wniosek Kolegium Sądu

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
8-11 lutego	x	x	x	x	x	2	x	x	2
5-8 kwietnia	x	x	x	x	x	1	x	x	1
14-16 czerwca	x	x	x	x	x	1	x	x	1
6 lipca	x	x	x	x	x	1	x	x	1
13-15 września	x	x	x	x	1	1	x	x	2
11-14 października	x	x	x	x	x	1	x	x	1
13-16 grudnia	x	x	x	x	x	2	x	x	2
	x	x	x	x	1	9	x	x	10

umorzenia postępowania o przeniesienia sędziego w stan spoczynku

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
8-11 marca	x	x	x	x	x	1	x	x	1
6 lipca	x	x	x	x	x	1	x	x	1
	x	x	x	x	x	2	x	x	2

uhonorowania sędziów odchodzących w stan spoczynku i wyróżnienia medalem "Zasłużony dla Wymiaru Sprawiedliwości -Bene Merentibus Iustitiae"

Data uchwały	SN	NSA	WSA	SA	SW/SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
11-14 stycznia	x	1	x	x	x	1	x	x	2
8-11 lutego	x	x	x	x	1	x	x	x	1
8-11 marca	1	x	1	x	x	x	x	x	2
5-8 kwietnia	x	x	x	x	2	x	x	x	2
10-13 maja	x	x	x	x	2	2	x	x	4
19-22 lipca	x	x	x	7	5	x	x	x	12
13-15 września	1	x	x	x	x	x	2	x	3
11-14 października	x	1	x	1	3	1	x	x	6
15-18 listopada	x	1	x	x	1	x	x	x	2
13-16 grudnia	x	x	x	x	3	x	x	x	3
	2	3	1	8	17	4	2	x	37

uwzględnienia zastrzeżenia w przedmiocie pozostawienia bez rozpatrzenia przez prezesa sądu zgłoszenia kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w:

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
8-11 lutego	x	x	x	x	2	x	x	x	2
8-11 marca	x	x	x	x	2	x	x	x	2
13-15 września	x	x	1	x	x	x	x	x	1
	x	x	1	x	4	x	x	x	5

Na podstawie art. 121 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 27.07.2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 ze zm.)

odwołania (zażalenia) od wyroku, (uchwały, postanowienia) Sądu Dyscyplinarnego

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
8-11 lutego	x	x	x	x	1	x	x	x	1
15-18 listopada	x	x	x	x	x	1	x	x	1
	x	x	x	x	1	1	x	x	2

odmowy przeprowadzenia lustracji sędziego, Sądu lub Wydziału

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
8-11 lutego	x	x	x	x	2	x	x	x	2
8-11 marca	x	x	x	x	1	x	x	x	1
5-8 kwietnia	x	x	x	x	x	1	x	x	1
10-13 maja	x	x	x	x	x	1	x	x	1
14-16 czerwca	x	x	x	x	1	x	x	x	1
19-22 lipca	x	x	x	x	1	x	x	x	1
13-15 września	x	x	x	x	1	2	x	x	3
11-14 października	x	x	1	x	x	2	x	x	3
6-7 grudnia	x	x	x	x	x	1	x	x	1
	x	x	1	x	6	7	x	x	14

przeprowadzenia przez 3 osobowy zespół KRS lustracji Wydziału Cywilnego SR w zakresie sposobu nadzoru administracyjnego

Data posiedzenia	SN	NSA	WSA	SA	SO	SR	WSO	WSG	Łącznie
10-13 maja	x	x	x	x	x	1	x	x	1

Uchwały Rady dotyczyły także:

- ❖ projektu planu dochodów i wydatków Krajowej Rady Sądownictwa na rok 2012
- ❖ wniosku do Ministra Sprawiedliwości oraz do Ministra Obrony Narodowej o opracowanie projektu planu dochodów i wydatków sądów powszechnych i sądów wojskowych
- ❖ opiniowania wniosku Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie powołania do pełnienia funkcji Prezesa SR

- ❖ Regulaminu postępowania, rozpoznawania i oceniania kandydatów na stanowisko sędziego
- ❖ Regulaminu szczegółowego trybu działania Krajowej Rady Sądownictwa
- ❖ przekazania sprawy skarżącej do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego SA celem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego

X. ZESTAWIENIE UCHWAŁ, STANOWISK I OPINII KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA PODJĘTYCH W 2011 R. – UDOSTĘPNIONYCH NA STRONIE INTERNETOWEJ [WWW.KRS.PL](http://www.krs.pl)

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 stycznia 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podpisie elektronicznym, ustawy o podatku od towarów i usług, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 stycznia 2011 r.

w przedmiocie opiniowania przez Radę założeń do projektów aktów normatywnych.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 14 stycznia 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 14 stycznia 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o upadłości konsumenckiej.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 14 stycznia 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz niektórych innych ustaw.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 9 lutego 2011 r.

w przedmiocie senackiego projektu ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 lutego 2011 r.

w przedmiocie projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości zmieniających rozporządzenia:

- w sprawie utworzenia sądów pracy i sądów ubezpieczeń społecznych;
- w sprawie utworzenia sądów gospodarczych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 lutego 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 lutego 2011 r.

w przedmiocie rządowego projektu ustawy o weteranach działań poza granicami państwa.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 lutego 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie stypendium dla aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 lutego 2011 r.

w przedmiocie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 11 lutego 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zrzeczeniach.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 11 lutego 2011 r.

w przedmiocie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz niektórych innych ustaw z projektami aktów wykonawczych.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 marca 2011 r.

w sprawie okresowych badań lekarskich sędziów (stosowania do sędziów art. 229 § 2 Kodeksu pracy).

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 6 kwietnia 2011 r.

w przedmiocie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r.

w sprawie zagrożeń niezawisłości sędziowskiej zasygnalizowanych w wystąpieniu Prezesa Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 30 marca 2011 roku do Krajowej Rady Sądownictwa.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r.

w sprawie wynagrodzeń sędziów.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r.

w przedmiocie zasad przedstawiania Krajowej Radzie Sądownictwa kandydatów na stanowiska sędziowskie.

Propozycje Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 kwietnia 2011 r.

do założeń harmonogramu działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na 2012 rok w części obejmującej szkolenia ustawiczne sędziów, referendarzy sądowych i asystentów sędziów.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 20 kwietnia 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zapewnieniu bezpieczeństwa w związku z organizacją Turnieju Finałowego UEFA EURO 2012 oraz o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw.

Uchwała Nr 1141/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 20 kwietnia 2011 r.

w sprawie wniosku do Ministra Sprawiedliwości oraz do Ministra Obrony Narodowej o opracowanie projektu planu dochodów i wydatków sądów powszechnych i sądów wojskowych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 11 maja 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 12 maja 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 12 maja 2011 r.

w przedmiocie komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz innych ustaw.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r.

w sprawie komisijnego projektu ustawy – Przepisy ogólne prawa administracyjnego.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r.

w przedmiocie poprawki zgłoszonej przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego w piśmie z dnia 10 maja 2011 r. (KKPC 103/2011) do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, uchwalonej przez Sejm w dniu 28 kwietnia 2011 r.

Uchwała Nr 1377/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca się do Prezesa Rady Ministrów Pana Donalda Tuska o pilne podjęcie rozmów w sprawie budżetów sądów i wynagrodzeń sędziowskich.

Uchwała Nr 1378/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r.

w sprawie nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Okręgów.

Uchwała Nr 1379/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r.

w sprawie nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Zgromadzeń Ogólnych Sędziów Apellacji.

Uchwała Nr 1380/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r.

w sprawie zwołania Konferencji Prezesów Sądów Apellacyjnych, Sądów Okręgowych, Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, Wojskowych Sądów Okręgowych.

Uchwała Nr 1381/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 maja 2011 r.

w sprawie „zamrożenia” wynagrodzeń sędziowskich.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 maja 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 31 maja 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej zmieniającego rozporządzenie w sprawie przypadków, w których żołnierze zawodowi są zwolnieni od obowiązku noszenia umundurowania i oznak wojskowych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 31 maja 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 czerwca 2011 r.

w przedmiocie projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 czerwca 2011 r.

w przedmiocie projektu założeń projektu ustawy o niektórych sposobach unikania konfliktu interesów.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 czerwca 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 20 lipca 2011 r.

w przedmiocie uchwały Zgromadzenia Izby Adwokackiej w Warszawie z dnia 12 czerwca 2011 r.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 21 lipca 2011 r.

w przedmiocie rządowego projektu ustawy o timeshare.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 21 lipca 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 21 lipca 2011 r.

w sprawie przeniesienia sędziego sądu powszechnego na jego wniosek na inne miejsce służbowe.

Uchwała Nr 1890/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 lipca 2011 r.

w sprawie regulaminu szczegółowego trybu działania Krajowej Rady Sądownictwa

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 lipca 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 lipca 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 lipca 2011 r.

w przedmiocie komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 lipca 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 lipca 2011 r.

w przedmiocie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz niektórych innych ustaw.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 15 września 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie odbywania aplikacji ogólnej, sędziowskiej i prokuratorskiej.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 15 września 2011 r.

w przedmiocie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks Postępowania Cywilnego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 15 września 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec represjonowanych za działalność na rzecz demokratycznej Polski byłych posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej – więźniów brzeskich.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 15 września 2011 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o uprawnieniach do mienia byłego Funduszu Wczasów Pracowniczych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 11 października 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie archiwizowania akt spraw sądowych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 października 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowego sposobu i trybu sprawowania kontroli przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi przebywających w szpitalach psychiatrycznych i domach pomocy społecznej, warunków w jakich one tam przebywają oraz sposobu jej dokumentowania.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 15 listopada 2011 r.

w przedmiocie przedstawienia oświadczeń kandydatów na stanowisko sędziego, którzy cofnęli zgłoszenia, w związku z wejściem w życie nowej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 listopada 2011 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 17 listopada 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie przeprowadzania konkursu na stanowisko referendarza sądowego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 18 listopada 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 18 listopada 2011 r.

w przedmiocie rządowego projektu rozporządzenia w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach o opróżnienie lokalu lub pomieszczenia albo o wydanie nieruchomości.

Uchwała Nr 2082/2011 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 7 grudnia 2011

w przedmiocie wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 203, poz. 1192).

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 7 grudnia 2011 r.

w sprawie godnego uposażenia sędziów w stanie spoczynku.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 7 grudnia 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu przeprowadzania badań na obecność alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych w organizmie skazanego lub sprawcy oddanego pod dozór lub zobowiązanego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania środków odurzających lub substancji psychotropowych, ich dokumentowania oraz weryfikacji.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 15 grudnia 2011 r.

w przedmiocie braku podstaw stosowania ustawy o kontroli w administracji rządowej w sądownictwie powszechnym.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 grudnia 2011 r.

w przedmiocie projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości:

- w sprawie określenia wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnianego w systemie teleinformatycznym,
- w sprawie sposobu i trybu złożenia wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnianego w systemie teleinformatycznym,
- w sprawie warunków organizacyjno-technicznych dotyczących formy wniosków i dokumentów oraz ich składania drogą elektroniczną do sądów rejestrowych i Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu posługiwania się dokumentami wydanymi w postaci elektronicznej,
- zmieniające rozporządzenie Regulamin urzędowania sądów powszechnych,
- w sprawie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym, sposobu korzystania z systemu teleinformatycznego i podejmowania w nim czynności związanych z zawiązaniem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy oraz wymagań dotyczących podpisu elektronicznego,
- w sprawie ustroju i organizacji Centralnej Informacji oraz trybu i sposobu udzielania informacji z Rejestru i wydawania kopii dokumentów z katalogu, a także struktury udostępniania informacji o podmiotach wpisanych do Rejestru oraz cech wydruków umożliwiających ich weryfikację z danymi w Rejestrze,
- zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych.

Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 grudnia 2011 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 grudnia 2011 r.

w przedmiocie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

XI. SKŁAD KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

1. **Antoni GÓRSKI** - Przewodniczący Rady
Sędzia Sądu Najwyższego
2. **Roman KĘSKA** - Wiceprzewodniczący Rady
Sędzia Sądu Okręgowego w Siedlcach
3. **Ryszard PEK** - Wiceprzewodniczący Rady
Sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego
4. **Ewa BARNASZEWSKA** - Sędzia Sądu Okręgowego we Wrocławiu
5. **Łukasz BOJARSKI** - Osoba powołana przez Prezydenta RP
6. **Jan BURY** - Poseł na Sejm RP*)
7. **Stanisław Marcin CHMIELEWSKI*)** - Poseł na Sejm RP
8. **Stanisław DĄBROWSKI** - Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
9. **Andrzej Mikołaj DERA*)** - Poseł na Sejm RP
10. **Marian FILAR*)** - Poseł na Sejm RP
11. **Barbara GODLEWSKA-MICHALAK**
Sędzia Sądu Apelacyjnego w Warszawie
Rzecznik Prasowy KRS
12. **Katarzyna GONERA** - Sędzia Sądu Najwyższego
13. **Roman HAUSER** - Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego
14. **Leon KIERES*)** - Senator RP
15. **Jan KREMER** - Sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie
16. **Krzysztof KWIATKOWSKI** - Minister Sprawiedliwości⁴⁷
17. **Maria MOTYLSKA-KUCHARCZYK** - Sędzia Sądu Okręgowego w Łodzi
18. **Małgorzata NIEZGÓDKA-MEDEK**
Sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego
19. **Gabriela OTT** - Sędzia Sądu Okręgowego w Katowicach
20. **Ewa PRENETA-AMBICKA** - Sędzia Sądu Okręgowego w Rzeszowie
21. **Piotr RACZKOWSKI**
Sędzia Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie
22. **Jarema SAWIŃSKI** - Sędzia Sądu Okręgowego w Poznaniu
23. **Piotr Benedykt ZIENTARSKI*)** - Senator RP

⁴⁷ W dniu 18 listopada 2011 r. Ministrem Sprawiedliwości został mianowany p. Jarosław Gowin.

24. **Janusz ZIMNY** – Sędzia Sądu Okręgowego w Gdańsku
25. **Waldemar ŻUREK** – Sędzia Sądu Okręgowego w Krakowie

Zgodnie z Konstytucją RP kadencja wybranych członków Rady trwa 4 lata.

*) W dniu 21 grudnia 2011 r. **Senat RP** wybrał do składu Krajowej Rady Sądownictwa senatorów: Grażynę Sztark i Piotra Zientarskiego,

a w dniu 22 grudnia 2011 r. **Sejm RP** wybrał do składu Rady posłów: Jana Burego, Sławomira Kopycińskiego, Krzysztofa Kwiatkowskiego i Krystynę Pawłowicz.

**PREZYDIUM
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA**

Sędzia Antoni GÓRSKI	–	Przewodniczący
Sędzia Roman KĘSKA	–	Wiceprzewodniczący
Sędzia Ryszard PEK	–	Wiceprzewodniczący
Sędzia Ewa BARNASZEWSKA	–	Członek Rady
Sędzia Barbara GODLEWSKA-MICHALAK	–	Członek Rady
Sędzia Jarema SAWIŃSKI	–	Członek Rady

**Komisje stałe i problemowe Krajowej Rady Sądownictwa
wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.**

STAŁE KOMISJE KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

• OGÓLNA I SZKOLEŃ

(powołana przez Prezydium KRS w dniu 12 września 2011 r. w miejsce Komisji orzecznictwa i spraw ogólnych)

Sędzia Roman KĘSKA - Przewodniczący

Pan Łukasz BOJARSKI
Sędzia Katarzyna GONERA
Sędzia Jan KREMER
Sędzia Gabriela OTT
Sędzia Janusz ZIMNY
Sędzia Waldemar ŻUREK

• DO SPRAW ODPOWIEDZIALNOŚCI DYSCYPLINARNEJ SĘDZIÓW

Sędzia Jarema SAWIŃSKI - Przewodniczący

Sędzia Ewa BARNASZEWSKA
Poseł Jan BURY
Poseł Stanisław Marcin CHMIELEWSKI (do 20.12.2011 r.)
Poseł Andrzej Mikołaj DERA (do 20.12.2011 r.)
Sędzia Gabriela OTT
Sędzia Ewa PRENETA-AMBICKA
Sędzia Piotr RACZKOWSKI
Senator Piotr Benedykt ZIENTARSKI
Sędzia Janusz ZIMNY
Sędzia Waldemar ŻUREK

- BUDŻETOWA

Sędzia Ewa BARNASZEWSKA - Przewodnicząca

Posel Jan BURY

Sędzia Roman KĘSKA

Sędzia Jan KREMER

Sędzia Maria MOTYLSKA-KUCHARCZYK

Sędzia Małgorzata NIEZGÓDKA-MEDEK

Sędzia Ryszard PEK

Sędzia Ewa PRENETA-AMBICKA

Sędzia Piotr RACZKOWSKI

Sędzia Jarema SAWIŃSKI

Sędzia Janusz ZIMNY

Sędzia Waldemar ŻUREK

- DO SPRAW WIZYTACJI I LUSTRACJI

Sędzia Ryszard PEK - Przewodniczący

Sędzia Ewa BARNASZEWSKA

Posel Andrzej Mikołaj DERA (do 20.12.2011 r.)

Sędzia Jan KREMER

Sędzia Maria MOTYLSKA-KUCHARCZYK

Sędzia Gabriela OTT

Sędzia Ewa PRENETA-AMBICKA

Sędzia Piotr RACZKOWSKI

Sędzia Jarema SAWIŃSKI

Sędzia Janusz ZIMNY

Sędzia Waldemar ŻUREK

- DO SPRAW ETYKI ZAWODOWEJ SĘDZIÓW

Sędzia Katarzyna GONERA - Przewodnicząca

Pan Łukasz BOJARSKI

Pierwszy Prezes SN - Stanisław DĄBROWSKI

Sędzia Barbara GODLEWSKA-MICHALAK

Sędzia Jan KREMER

Sędzia Maria MOTYLSKA-KUCHARCZYK

Sędzia Małgorzata NIEZGÓDKA-MEDEK

Sędzia Gabriela OTT

Sędzia Janusz ZIMNY

Sędzia Waldemar ŻUREK

- KOMISJA BIBLIOTECZNA

(powołana przez Prezydium KRS w dniu 11 października 2010 r.)

Sędzia Roman KĘSKA – Przewodniczący

Sędzia Barbara GODLEWSKA-MICHALAK

Sędzia Katarzyna GONERA

Sędzia Małgorzata NIEZGÓDKA-MEDEK
Sędzia Piotr RACZKOWSKI

- ZESPÓŁ DO SPRAW SZKOLENIA
SĘDZIÓW, REFERENDARZY, ASYSTENTÓW, APLIKANTÓW
(powołany przez Prezydium KRS w dniu 15 listopada 2010 r.)

Sędzia Katarzyna GONERA
Sędzia Barbara GODLEWSKA-MICHALAK
Sędzia Ewa BARNASZEWSKA

KOMISJE PROBLEMOWE KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

- Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO

Sędzia Ewa BARNASZEWSKA
Sędzia Barbara GODLEWSKA-MICHALAK
Sędzia Roman KĘSKA
Sędzia Jan KREMER
Sędzia Gabriela OTT
Sędzia Ewa PRENETA-AMBICKA
Sędzia Waldemar ŻUREK

- Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO

Poseł Marian FILAR (do 20.12.2011 r.)
Sędzia Maria MOTYLSKA-KUCHARCZYK
Sędzia Piotr RACZKOWSKI
Sędzia Jarema SAWIŃSKI
Sędzia Janusz ZIMNY

- KONTAKTÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Sędzia Ewa BARNASZEWSKA
Pan Łukasz BOJARSKI
Sędzia Barbara GODLEWSKA-MICHALAK
Sędzia Katarzyna GONERA
Sędzia Małgorzata NIEZGÓDKA-MEDEK
Sędzia Gabriela OTT
Sędzia Ryszard PEK
Sędzia Ewa PRENETA-AMBICKA
Sędzia Piotr RACZKOWSKI
Sędzia Jarema SAWIŃSKI
Sędzia Janusz ZIMNY
Sędzia Waldemar ŻUREK

- USTALENIA KRYTERIÓW OCENY KANDYDATÓW NA STANOWISKA SĘDZIOWSKIE ORAZ SZKOLENIOWYCH

Sędzia Ewa BARNASZEWSKA
Pierwszy Prezes SN - Stanisław DĄBROWSKI
Prezes NSA - Roman Marek HAUSER
Sędzia Roman KĘSKA
Sędzia Jan KREMER
Sędzia Ryszard PEK
Sędzia Ewa PRENETA-AMBICKA
Sędzia Piotr RACZKOWSKI
Sędzia Waldemar ŻUREK

- SKARG

Sędzia Roman KĘSKA
Sędzia Ryszard PEK
Sędzia Ewa PRENETA-AMBICKA
Sędzia Piotr RACZKOWSKI
Sędzia Jarema SAWIŃSKI
Sędzia Janusz ZIMNY

- ŚRODKÓW SPOŁECZNEGO PRZEKAZU

Pan Łukasz BOJARSKI
Poseł Jan BURY
Sędzia Barbara GODLEWSKA-MICHALAK
Sędzia Jan KREMER
Sędzia Małgorzata NIEZGÓDKA-MEDEK
Sędzia Ryszard PEK
Sędzia Piotr RACZKOWSKI
Sędzia Janusz ZIMNY
Sędzia Waldemar ŻUREK

SPIS TREŚCI

I.	Ogólna charakterystyka i najważniejsze zadania Krajowej Rady Sądownictwa	3-4
II.	Priorytetowe cele Krajowej Rady Sądownictwa.	4-26
	1. Dbłość o dobór najlepszych kandydatów do powołania na stanowiska sędziowskie i wyższe stanowiska sędziowskie.	4-11
	2. Udział w pracach nad ustawą o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz prace nad wdrożeniem nowych rozwiązań wynikających z nowej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa	12-18
	3. Starania KRS o stworzenie właściwego modelu kształcenia i doskonalenia zawodowego sędziów.	18-21
	4. Działalność Rady w zakresie zapobiegania zagrożeniom niezawisłości sędziowskiej a także w zakresie dbałości o należyty poziom wynagrodzeń sędziowskich.	21-24
	5. Wystąpienie do TK z wnioskiem o stwierdzenie zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 203, poz. 1192).	24-26
III.	Opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sądownictwa i sędziów.	26-39
IV.	Sprawy z zakresu etyki zawodowej oraz spraw dyscyplinarnych.	39-40
V.	Rozpatrywanie skarg i wniosków.	40-41
VI.	Działalność Rady na arenie międzynarodowej.	41-42
VII.	Uhonorowanie sędziów odchodzących w stan spoczynku.	42-43
VIII.	Postulaty Rady co do aktualnych problemów i potrzeb wymiaru sprawiedliwości.	44-45
IX.	Dane statystyczne.	46-50
X.	Zestawienie uchwał, stanowisk i opinii Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w 2011 roku udostępnionych na stronie internetowej www.krs.pl	51-56
XI.	SKŁAD KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA, PREZYDIUM I KOMISJI	57-62